

Werk

Titel: Ad Emin. et Rev. principem Carolvm S. R. E. Card. Rossettv[m] Episcopvm faventinu

Jahr: 1646

Kollektion: Zoologica

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN367611805

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN367611805>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=367611805>

LOG Id: LOG_0087

LOG Titel: Ulyssis Aldrovandi Philosophi et Medici Bononiensis Ornithologiae Liber Sextus. Qui est de Falconibus in Genere

LOG Typ: unit

Übergeordnetes Werk

Werk Id: PPN367611716

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN367611716>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=367611716>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

VLYSSIS ALDROVANDI
PHILOSOPHI, ET MEDICI
BONONIENSIS
ORNITHOLOGICÆ
Liber Sextus.

Qui est

DE FALCONIBVS IN GENERE.

VANQVAM Falconis nomen recentioribus quibusdam scriptoribus necnon huius tempestatis Accipitarius variarū nationum adeò latè pateat vt omne Accipitrum genus sub se cōprehendat, vti ex capite de nomenclatura patebit, nos tamen, vt tam vocum, quàm rerum confusione (in quo semper summo studio incubuimus) euitaremus, generali hac significatione, tantū minus propria neglecta, præcipua ipsius significata hoc tractatu prosequemur. Etenim quæ ad Falconis nomenclaturam, quatenus omnes Accipitres denotat, pertinet, ea in Accipitrum tam generali, quàm particulari historia petrantur, atque etiā multa, quæ Falconi, tanquam Accipitris specie congruunt. Referuata autem sunt huic peculiari tractatui ea potissimum, quæ strictius accepta, solis Falconibus, generatim tamen, sunt peculiari. In tanta enim scriptorum, qui diuersa adeo significatione vocibus vtuntur, & vocum ipsarummet ambiguitate, fieri vix potest, vt non aliquādo, quod speciei proprium est, toti generi attribuitur, aut contrā, cū sepe certò constare non possit, qua significatione, largane, anstricta, apud eum auctorem, è quo excerptus est locus, dictio ea accepta sit. Sed neque in hoc ipse error seu peccatum adeò enorme committitur, si quæ de toto genere vera sunt, de specie dicantur, aut vice versa, non tamen hoc vniuersali, sed indefinita enuntiatione. Quare ignoscet æquus lector veniam præfatis, si plerūq; Falconibus & Accipitribus communia, in Accipitris historia retulimus, aut hic etiam nonnulla referri videbit, quæ ad Accipitres quoque accommodari possunt. Hoc autem incommodum, quod alia ratione euitari non potest, ita corrigi, aut sarcini poterit, si vtraque historia perlegatur ab eo, qui curiosius huius vel illius historiam inquirat.

ÆQVIVOCA.

FALCONIS nomen, etsi recens, multis tamen rebus, idq; varia ratione commune factum est, nempe aut analogia, aut alia quadam de causa.

In primis stellarum imago, ordine septima, vt auctor est Frācisus Iunānus. Falco vocatur, quæ alias quoq; lyra seu fiducula, chelys, tympanum, Vultur cadens, & testudo dicitur. Sidus hoc decem stellis constat, quarum laudatissima est, quæ lyra propriè appellatur.

Antipigmētī etiam quædam species, quā in meo museo asseruo. Falco neotericis dicta est.

Mogil alatus ex piscibus squamma tectis, quibusdam Miluus, quibusdam Falco propter vocatum nuncupatur.

Fuit etiam nomen viri celeberrimi, cuius Xyphilinus meminit.

Germani & Itali bombardarum, siue tormentorum bellicorum genus quoddam Falcones appellant.

Falco stella,
In sphaera.
Antipigmēt
tum Falco
dictum.
Falco pisci
Falco viri.
In Persin.
Falco sor
tantum.

Fuit

*Falco signū
militare.
Promonto-
rium Gadi-
tanum.
In sup. p. e.
Hist.
Falcones
Aues dicta.
Lib. 13. de
Anim.
Lib. 2. de
Auib. c. 18.*

Fuit & militare signum aliquando eo nomine dictum.

Promontorium quoq; Gaditanum hoc nomine venit, cuius Sabellicus meminit, sub nomi-
ne Falconis promontorii

Denique, ut propius ad rem accedamus, Falconis vocabulo, ut Auem significat, adeo gene-
ratim vsi sunt auctores multi, ut non solum omne Accipitrum genus, sed & rapaciū omnium
sub se contineret, suaq; significatione includeret. Ita Aquila, Theodotion, & Symmachus apud
Albertū aues oēs, quarum in venatu volatice vsus est, Falcones vocant. Et ipse Albertus, ali-
que recentiores, ut Crescentienfis, Niphus Merillos seu Aefalones & Accipitres Palumbarios,
Falcones vocant. Pari pacto nomē Falco Gallis, auctore Bellonio ad omne Accipitrum genus
designandum extenditur, haud secus quāam Graecis Hierax, & Latinis Accipiter.

SYNONIMA.

*Daah.
Cap. 7.
Cap. 14.*

*Kos.
Cap. 14.*

APVD Hæbræos daah Auis nomen in Leuitico per daleth, sed in Deuteronomio per
rauh scribitur. Hoc eruditus quidam Falconem significare suspicatur. Alij tamē aliter
interpretantur quidam enim Vulturem, alij Miluum vertunt. Et nominis quoq; ra-
tio generalis est, & alijs potest accommodari. Nam verbum celeriter volare significat. Rabbi
Salamon Kos in Deuteronomio interpretantur, id est, Falconem, sed Bubo potius aut alia Auis
nocturna hac voce significatur, ut in Bubone ostendimus.

*Falconis no-
men quō in-
telligendū.*

Etymologia

*Lib. 5. Ma-
thes.*

Capys.

*Aen. 10.
Capys vir.
Chiluoones,
Falcone.
Faulcon.
Falek.
Falek.
Halekon.
Sokol.*

Græcum huius Auis nomen apud alium nullum autorem præterquam Suidam reperitur,
qui ita scribit: *φαλκων, φαλκωνος, nomen & species Accipitris*. Hæc verba Bellonius ita intelligit,
tanquam si Suidas dicere velit id nominis Accipitri simpliciter, & generatim dicto compete-
re, & præterea etiam vni tantum peculiare esse speciei. Ornithologus verò velle videtur, ut di-
ctio hæc (nomen) ad subsequentem (species) referatur, subaudiaturq; proprium, ut dicatur,
nomen non Accipitris simpliciter, sed vnius tantum speciei, & hoc quidem, ut mihi videtur
rectius. Neque mirum esse debet, nusquam alibi id nomen Græcè legi. Nam verè Græcum
non est, sed Latinæ originis, & à Suida è Latio in Helladem trāslatum Græca terminatione ipsi
afficta. Latinos esse ei natales arguit nominis ratio. Nam Festus Falconem dictum esse vult à
pede introsum arcuato, seu à falcato vnguio hamo, id est, falcis in morem aduncos, intorto,
atque acuto. Nam simili causa falcule dicuntur Pardorum, & Pantherarum extremitates vn-
guio, in falcis formam incuruatæ, quia apprehensa integra corpora dilaniant. Alioquin Fal-
conis nomen pro hac Aue non est admodum verus. Falcones & Aitures nominantur à Fir-
mico. Seruius quoque Grammaticus Virgilijs Scholiastes Falconem commemorat. Antiquiori
vocabulo Thufcis Campanis vernacula lingua Capys dicebatur. Vnde Campaniam vel potius
Capuam ciuitatem à Thufcis cōditam viso Falconis augurio denominatam idem Seruius tra-
dit. Id ipsum asserit Festus inquit: *Capuam in Campania quidam appellatam fuerunt à Capy,
quē à pede introsum curuato nominarunt antiqui, Falconē nostri vocant; alij à planitiē regionis*.
Virgilius quoq; Capyn virum appellat, à quo nominata sit Capua. Itaque Capys & viri & Auis
nomen fuerit, uti etiam Falco. Blondus in Latina regione, quos nunc Falcones nominamus à
Plinio Chiluoones vocari scribit, cū tamen id vocabulū apud Plinium nusquam sit reperire.
Latium Falconis nomen plerique Europæ populi acceptum retinuerunt. Italici enim Falconem
vel Falcone dicitur. Gallis Faulcon, Germanis Falck, Belgis Valck, Hispanis Halkon, Illyrij
Sokol.

GENERA. DIFFERENTIÆ.

*Passagers
seu migra-
tores.
Campestres.*

*Riparij.
Marini.
Littorales.*

TARDIVVS & Bellonius generica quadam attributione Falcones in tres classes par-
tuntur, ut scilicet à loco sumpto discrimine, alij dicantur Passagers, id est, migratores,
seu commatores, sub quo genere omnes qui ab exteris, & procul disitis regionibus
ad nos migrant, & peregrini sunt, continentur; alij verò campestres, qui secundum ab illis boni-
tatis locū obtinēt, & Aues mediæ magnitudinis, quæ ruri degunt, ut Colūbas, Perdices, Turdos
& minores etiā ex agris veniunt, maiores verò quales sūt Cygni, Anseres, Ardeæ, Anates, Pha-
siani, Otides, nō aggrediuntur, sed peregrinis illis, quos migratores vocauimus, relinquunt. Ter-
tium verò ac vltimum genus, Riparij appellantur, quod in ripis, aut litoribus degentes ex
aquis victum sibi quærant, qui varia etiam pro locorum diuersorū ratione nomina sortiantur.
Italici enim marini dicuntur, quod in maris litoribus & in maritimis habitent, vnde & littora-
lium

ium nomen accipere possunt. Galli, qui iuxta flumina agunt, fluuiatiles, qui circa lacus, lacustres indigite voce Falcon de mareth, vel riuertux appellant. Hoc genus, quia piscibus tantum, aut in littore ab aqua destitutus, aut Laris ereptus victitat, omnium ignobilissimum celsetur. Alij denique Gallis speculati nomine Fulcones de repaire vocantur, scilicet a loco quopiam, in quo pasci soliti, et a illecebra capti fuerit. Repaire enim Gallis diuersorum seu domicilium significat, non verò, ut vir quidam doctissimus putauit, pascitur. Hoc enim non repaire, sed repaire dicunt.

*Fluuiatiles
Lacustres.*

*Faulcons de
repaire.*

Ad primum, arbitror, genus pertinent, quos idem Galli, Haultrains vocant, id est, sublimiteras, item quos Heronniers ab Ardeis, & Guiers à Groibus capiendis denominant.

*Haultains.
Herroniers.
Guiers.*

10 Albertus magnus non dissimilatione, sententiaque triplex Falconum Genus facit, vnum nobile, cuius decem species ponit: secundum ignobile, eius tres tantum: tertium inter utrumque medium, quod promiscuo generosorum & ignavorum coito progenitum vtriusque naturam participat, & hoc ipsum triplex. In prima classe enumerat Fulconem sacrum, Hierofalcum, Fulconem montanum, peregrinum, gibbosum, album, rubrum, cyanopodam, arborarium & lapidarium. Ignobiles Butcones, & Lanatios, Tinnunculoseque vocat, hac in parte Falcones cum Accipitribus perperam confundens. Tertij ordinis Falcones Hybridas ueritò appelles: quo nomine Cicero Antonium vocauit, altero parente nobili, altero ignobili nato ininuans, sed nullas nominatim species exprimit, quòd eorum quotidie quoque partu variantium nulla certa ratio iniri possit. Huic numero Itali, inter quos est Carcanus, qui vulgari idiomate de rapacibus scripsit, adijcit Germanos, & Tunctanos. Sed, nisi tunc uera coniectura fallit, Germanici & Cyanopodis idem sunt & qui è Tuncta ro, regno Africae apportantur, ad peregrinos non nallè referentur, uti suis locis, adductis rationibus docebitur. Nos vni uicentij generis, quem à colore totius corporis leucopheum seu subceruleum appellamus, pretere. & In eum vnum addemus.

Lib. 23.

*Hybrida
qui sint.*

*Anthonius
Hybrus dicitur.*

*Germani.
Tunctani.*

*Sori sine
Hornotini.*

*Nidularij.
Nidasi.*

*Nyez.
Nestlingens.*

*Ramales.
Mazarami.*

*Ramage.
Etranchiers.*

*Nidularij
distinctorum
ramarij.*

Hi omnes rursus, quemadmodum & Accipies, in triplici uarietate differunt, quæ ab ætate sumitur. Ab hac alij vulgò à colore infamato dicuntur Sori, id est, Hornotini, eodem ætate nati, qui antequam deplumescant, mansuescunt, si statim à relicto nido capti sint. Tales præstantissimi putantur ad disciplinam. Alij nidularij mansuescuntarij vulgò dicuntur, vulgò Italici Nidasi, Gallis Nyez, Germanis Nestlingen, quòd statim à nido domi nostræ adoleuerint. Alij ramales dicti sunt, Italici murarami, Gallis ramage aut branchiers estili gen, qui nondum plene adulti circa nidum ramulatum obvolitant, hi nidularij celeritate prævalent. Alij demum mutati vulgò vocantur, qui vel deplumes sunt, vel plumam veterem cum noua iam commutarunt anniculi, vel bimi, trimi, aut his prouectiores. Huiusmodi plerumque sunt peregrini, nunquam verò nidularij, utpotè cum alibi in regionibus longinquis adulti ad nos aduolent, ideoque volacissimi sunt, sed ad obsequium contumaciores. Quod si honorinos esse contigerit, aut quos Itali Marzarolos, quòd Martio mense capti fuerint, appellant, præstantiores procul dubio euasuri sunt. Tunc enim ramalium naturam nonnihil redolent.

Marzaroli.

Quomodo verò nidularios dignoscas à ramalibus, his ferè verbis docet Fridericus Imperator; Nidularij, inquit, vix educari possunt, quin aliquam lationem incurrant: quod si verò fortè non lædantur, ficti tamen nequit, ut pennas producant, quales ramularij, insignes nempe, splendentes, virides, & corpori proportionè æquali respondentes: contrà verò vel corrosæ esse solent, vel alio quodam vitio infectæ. Cuius rei ratio istac assignatur, quoniam ab hominibus minus diligenter, & cum minori cura quam à parentibus educuntur, æreque impuriore, quam apud illos apud homines, uti cogantur. Ceterum in color pedum & superioris rostri pars in nidularijs magis albacat: ungues verò & rostrum obtusiores, & minus splendentes; ipsi autem magis queruli, & ore hiant; dum pascuntur, veluti quodam horrore afficiuntur, pennas suas concutientes.

*Nidularij
distinctorum
ramarij.*

Falconum denique aliud discrimen institui potest, ut alij dicuntur magni, quales sunt Hierofalcones, peregrini, & eiuscemodi: alij mediocres, alij parui alij longi, alij corpulenti crassique, vel teretes. Denique cum in vniuerso genere, tum etiam in singulis plerisque speciebus, magna reperitur colorum varietas, nonnunquam quintuplex. Nam peregrinorum necnon aliorum quidam sunt rubicundi, alij fulci, alij maculosi.

*Differentia
à forma corporis.
A colore.*

NATVRA. DESCRIPTIO.

Lib. 13.

Color.

Oculi.

Pedes.

Figura.

Cur. pectus
latu habentCaput, eius.
que partes.

Collum.

Coxæ.

Pedes.

Cauda.

Lib. 10. c. 7.

FALCO haud dubiè Accipitrini generis esse cognoscitur, sed nobilissima species est, & animo & audacia reliquis plurimū præstat. Qua verò ratione, quibuslè notis ab alijs rapacibus & Accipitribus dignosci queat, distet, ex descriptione eius liquebit. Quandoquidem vero nemo vnquam Falconem in genere exactius descripsit, quàm Albertus, itaq; huius verbis libenter vtetur, ne sensum in vilo immutemus. Falconi, inquit, conueniens color est, habere maculas nigras in maxillis, vel, vt alibi idem ait, guttas in facie nigras, & albas circa oculos, vtriusque ex vtraque parte rostri; & cilia habere nigra, & cinereum subnigrum colorem in cranio, & dorso & superiori colli, & exteriore alarum parte, & caudæ etiam exteriore, & in alijs passim partibus varium esse, & quasi virgulis interruptis quandoque, imo semper habere nigredinem pro colore vno. Sed primo anno secundus calor rufus est remissæ rubedinis. Albescit autem deinceps paulatim, eò amplius scilicet, quò pennas sæpius mutat. Color oculorum admodum flauus est seu croceus, ita vt ad rubedinem accedat: pupilla nigricat. Color pedum optimus croceus, multum declinans ad albedinem. Nam quò minus albescent, eo ignobilior est Falco. Quod si vergat ad colorem cæruleam, is quoque ignobilis, quamuis secus alij sentiunt. Quanquam autem diuersæ Falconum species, iam dictis pedum & pennarum coloribus differunt: in genere tamen colores isti Falconi conueniunt. Capitis quidem color iam dictus, conuenit etiam quibusdam nocturnis rapacibus. Sed quoniam figura, id est, forma & species corporis magis, quàm color ingenium seu complexionem indicat, idcirco excluduntur illa simpliciter à Falconum nobilitate. Quod ad corporis figuram attinet, omnibus Falconibus in genere conuenit crassius habere caput, & collum breuius, similiter crassius, breuiusque rostrum & pectus maius cum osse pectoris acuto. Quoniam autem Falconis est ictu pectoris percutere, largita est ei natura antenius in pectore os latum, triangulare, validum, cuius prominens & rectus angulus in superiori parte pectoris est perquam durus & firmus. Peculiare præterea est Falconi alas longiores & caudam habere contradiorem, crura breuiora, ac fortiora proportionem sui corporis, quàm cæteræ Aues rapaces. Eodem modo reliquarum partium posita à nobis descriptionem per comparisonem ad alias Aues rapaces accipi volumus. Quamquam verò dixerimus caput debere esse crassum, non tamen enorme caput laudamus, quòd hoc accedat ad speciem Auium nocturnarum, quæ omnes capita habent enormia, timideq; sunt, magnitudine capitis, materiæ potius abundantiam, quàm virtutis excellentiam indicante. Præterea neque omnino rotundum caput probamus, quòd in concauo sphærico nimis diffusant spiritus. Sed cum in Asture capitis pars anterior longiuscula stringatur paulatim, & terminetur in rostrum, sicut & Aquilæ caput, caput naturale Falconis neque oblongum est, neque stringitur, ita vt rostrum fermè videatur sphæra appositum, & frons eius ex rotunditate dilatari. Superior cranei pars a rotunditate deficit, & hæc capitis planities in summo vertice semper laudatur. Maxillares partes benè rotundæ & breues sunt, quæ quidem species est humidi cholerici, benè mobilis & benè audacis. Nam & Falconis inter Aues proprium est, citò moueri in prædam, & non discernere, & plus audere, quàm possit. Idem dixerim de colli breuitate. In genere enim breue est collum Falconis, magis quàm Aquilæ, Asturis aut Nisi. Sed nimia breuitas vituperatur, phlegmaticam enim frigiditatem, aut melancolicam siccitatem significat, & ad proprietatem Auium nocturnarum accedit. Ferè autem quodcunque animal speciem alterius refert, ingenio quoque & moribus ad id accedit. Et licet crura breuia esse debeant, coxæ tamen sint longæ & benè pennatæ. Pes benè patulus, digiti fortes, præcipuè in nodis articularum, & ungues validi, magisq; aliquantulum curuati ad interiorem pedis partem. Similiter denique caudam non simpliciter breuem probamus, sed comparisonem facta ad Astures & Nisos. Nimis enim brevis, Noctuæ aut Bubonis refertur. Sitigi-
tur longitudo eius tanta, vt composita alæ se super caudam extendant, aut ferè attingant in extremo longiorum anteriorum pennarum, & ab illa coniunctione cauda non multum descendat, nec dependeat, sicut Asturis & Nisi. Nam cauda longa spinæ dorsi medullam nimis humidam indicat, & timiditatem arguit. Petrus Crescentienis laudat in Falcone caput rotundum, spatulas amplas, pennis alarum subtiles, coxas longas, tibias breues, & crassas, pedes liuidos, & sparfos. In his ab Alberto nonnihil variat, qui caput probat mediocriter crassum, pedes latos, sparfos, & macro, pennas alarum remiges longas. Et Falconem laudat, qui frequenter pedes suos respicere solet. Huiusmodi donibus præditus plerunque alijs, in quibus
ex des.

ca desiderantur, præfertur. Fit tamen, ut qui è contrario, aspectu maximè deformes sunt, optimi aliquando reperiantur. Vnde Falconum præstantia solo experimèto exactè cognoscitur. Iconem, quam dedimus, cum Ornithologus in generali Falconū hystoria collocaverit, & nullū peculiare nomen dederit, nobis etiam hic ponere placuit,

L O C V S.

*Vbi optimi
Falcones
signantur.*

Maximum, præstantissimum, ferocissimumq. Falconum genus, & quidem magno numero in regionibus ad septentrionē positis reperiri omnes scribūt. Cuius rei saltē verisimile rationem in Accipitre reddidimus. Nā in Suetia & Liuania, quæ plusquā supra sexaginta tres gradus ab æquatore distant, vt ex tabulis geographicis patet, frequentes admodum, & audacissimos gigni tradit, & in insulas maris glacialis Falcones plurimos producere author est Paulus Venetus. E Moscouia quoq. & præsertim Pecerra huius regione, Tartaria, Russia Borussia, magna Falconum copia, & quidem generosorum admodum ad nos apportatur. Reperiuntur quoq. albi, & optimi in Bosnia à Bosna fluuio vocata, habitantq. mōtes altissimos & inaccessibiles. Hybernia quoq. eidem polo arctico subiecta, quam hodiè Irlandiam vocant, Oceani insula, Britannia collateralis, multos producit Falcones, aliasq. similes rapaces aues. Deniq. in tota Septētrionali plaga, Sarmatia tota, finitimisq. regionibus optimi, pulcherrimiq. abundē reperiuntur. Orientis præterea regiones Aegyptus, Assyria, Persia, insulæq. ad Orientem sitæ, Cyprus, Creta, Rhodus Falcones optimos fuerunt. Ea quoq. Africa pars, quæ Tunesanum hodiè regnum vocatur, & Græcia, necnon Ligustici maris insulæ, Sardinia, Corsica, & Hetrusci ex Ilua præstantes mittunt. Producit item & Italia in Apennino, Germania in alpium iugis, & Gallia in Pyrenæis & alibi, alios alijs præstantiores. Plerunq. verò in altissimis montium rupiumuē verticibus, aut sylvarum excelsis arboribus vt quercuum ramis degunt, & ali. quando in sylvarum lateribus, vnde promptius ad pastum in agros euolare possint.

*Falcones
albi vbi.*

*Cur in mon-
tibus & syl-
uis agant.*

V O X.

Falco vocem edit, vt inquit Albertus, plerunq. crassiorē & prolixiorē, & quæ ab acuto in grauiorē procedit, magis quā Asturum vel Nisurum, id est, reliquorum Accipitrum, immò quā Aquilarum etiā, quibus acuta est.

V O L A T V S. P V G N A.

*Volandi ri-
tus.*

Falco mira quadam volandi ratione cū in principio, medioq. tum in fine suæ venationis vtitur. Primum enim præda conspecta in gyrum sese rotando altum æthera conscendit, & fixo in eam intuitu deorsum obliq. sese præcipitat. In visam Anatem, Anserem uē aut Gruem instat sagittæ, aut iaculi clausis, cōtractisq. alis ruit, ac vngue posteriore lacerat. Scire autem licet non omnes rapaces simili pacto prædam inuadere, capere, & laniare. Quædam enim rectā & in longum volant, nec alta petunt, cū prædam prehēdūt, & simulatq. Auem ceperunt, non expectant, donec exanimata sit, sed rostro ilicō vellere, & lacerare incipiunt, cuius plus roboris in vnguibus est, quā in rostro. Huius generis sunt Astures, Nisi, seu Sparuerij. Aliæ verò, cū prædam captant, ex alto in eam magno impetu decidunt, feriunt, atq. hoc modo cōficiunt: Vnguibus arreptam vinctamq. iugulū & colli vertebrae rostro disfringūt, quod in eo maior vim habeant, quā vnguibus. Rostro itaq. prædam dilaniāt, neq. verò prius mordeat, aut vorare incipiant, quā prorsus mortuā conspexerint. Hanc consuetudinem, ac naturam habent Aquilæ, & Falcones, necnon & Aesalones, & fortē etiā Lanij maiores, minoresq. Falco enim, vt Albertus, vbi ipse venandi modū enarrat, docet pulchræ, vbi ad prædā inuadendā pergit, tū celeri volatu in sublime ascendit, & rursus compositis ad pectus, quibus icturus est, vnguibus, impetu quodā in Auem descendit, tam valido conatu, vt strepitū quasi concitati ventis, vnde descendū exciter, & inter descendendū rapido motu prædā ferit. Deorsū verò labitur non quidem rectā, aut perpendiculariter, sed obliquo volatu: quo descensu Aue vnguibus percutiēs longū adeo vulnus infligit, vt à capite ad caudam vsq. discissa, aut toto capite truncata nonnūquā in humū decidat. Est autē generosi Falconis inter ascensū, & descensū nihil, aut parū quiescere (alioquin enim inter duos motus duplicē quietē fieri est necessariū) sed posteaquā descendit aliquando prædam deorsū volando anteuertere, & impedire, donec ab altero Falcone socio, qui ascēdit, feriat. Cū autē hoc Falconi sit peculiare, vt maximo impetu in prædā feratur, & præ animi magnitudine plus audeat, quā vires patiantur, fit sæpenumerò, vt minus in suitutela cautus, parumq. sibi prospiciens summopere offendatur, & in graue aliquod malum impingat. Quod exemplo venationis Ardearum manifestum est, quas sanē persequentem videre

*Rapacium
in volando
diuersitas.*

*Falco quo-
modo præ-
dā inuadit*

*Generosi
signa.*

19 *de* Falconem iucundissimum est: *Ardea* enim, vt refert doctissimus ille Chyrurgus Regius Paræus, vbi *Falconis* remigio alarum elati rapida celeritate depressam, & infra positam se inuictur, rostro quod prælongum habet, & acutum, sub alis cōditū, ac sursum elato, pugna ardore, & præda cupiditate occacatum, & tacitum ipsum deuolantem; & irruentem excipit, vt eo semet Falco mediam peti-
 20 *us* induat, adeo vt ambo sæpè illicis interranis humo affligantur enecti. Quod si arce & feli corporis declinatione insidiari illas Falco illasus effugerit, *Ardea* nihilominus detectā, & deturbata, recepta silentiora voce canente magistro, in prætentum pugnū pinnarū rotato scapo reuocatur. Huic in-
 cō nodo hac de causa maxime obnoxius est Falco, quia cū se non ignoret, armatū probè vali-
 21 *da*, & olea acie, robustūq; à natura pectus obtinere, quare hisce armis potissimum natura du-
 ctu cōsiliū pectoris cono antrorsum protenso ac exerto hostem adoritur, ac vehementi quodā impetu ferit, audacior potius quàm cautior. Vnde fit, vt hunc eius venandi morem probè callēs
 & ipsa à natura edocta *Ardea*, necnon in rostro oblongo ac mucronato spem salutis collocans,
 22 *ex* alto impetenter Falconem supina in aere excipit, & telo quod prius, ne à Falcone visū cui-
 retur, prudenter sub alis condiderat, tēptiuè deprompto, ac velut euaginato mucrone, pec-
 tus eius confodit, cautior ipsa, quàm audacior, nisi Falco periculum præsentens, represso non
 nihil motus impetu icū tūdeclinans euitet, atq; hac ratione, & fortitudinis & sagacis prudentiæ
 palmam reportet. At quoniam hī motus contrarij, qui sursum, deorsumq; volando fiunt, tam cito
 23 *per*agi non queunt, quin mora aliqua inter vtrumq; intercedat, præterquā quod & ipsis v-
 trisq; præsertim ascensui, longiusculum tempus impendi necesse sit, quod tam celer minimè esse
 possit, atq; descensus, optimè venatio per Falcones instituitur, quum duo, aut plures sibi mutuo
 suppetias laturo in prædam persequendam emittuntur. Ita enim, vt vnus summa petens volan-
 tem siue *Ardeam*, siue aliam auem impulsus præcipitet, alter iuxta terram volans præci-
 pitatam excipiat, aut si ille irritō icū prædam impetuit, hic in locum socij in sublime elati-
 24 *sus* succedat, eāq; certiori icū percutiat, illo interim, qui iam deorsum lapsus est, Auem præue-
 niente, neuè longius abscedat, aut fugam capiat, impediēte. Et hanc ob causam, inquit, Alber-
 tus, Falco, licet Auis sit iracunda (vt & cæteræ rapaces omnes) ideoq; confortis impatiens, &
 solitaria, tamen venationis idoneo tempore socium diligit, ac lubens admittit, perpetiturq; cū
 eo prædam sine pugne, aut contentione vlla, quod reliqui Accipitres non faciunt, priore modo
 solertem ac industriū, altero iustum se ostēdens. Fit item nonnunquam, vt solus & socio desti-
 tutus, non statim postquam æthera superauit, rursus descendat, sed in aere Aue, quā captat, su-
 perior, eam tamdiū insequatur, donec iusto à se intervallo distant videat, ex quo commodè in
 25 *eam* irruat. Sed vitio vertitur, si veluti iustus suspensus in aere aliquandū veluti immotus hereat.
 Id enim timidi, ac degeneris animi signum est, eisq; Auibz propriū quæ non nisi reptilia,
 insectaue, aut minuta quadrupedia, vt mures, ranas & similia inuadunt, quales sunt Lanarij, Bu-
 teones, Aesalones &c. Generosi est, vt diximus, statim vt ascendit, nisi admodum longè ab Aue
 26 *absit*, præcipitem sese deicere, atq; si primo aggressu præda frustrari contingat, rursus in altū
 euolare, & quod prius non successit denuo experiri, icūq; iterare. Solet etiam si Auem in fu-
 gam sese conijcere viderit, fugientem persequi acerrimè, tanto ardore, ac cupiditate, vt nisi bre-
 uī capiat, præ indignatione longius prosequatur, ac tanto post se herum suum ac dominium in-
 tervallo relinquit, vt amplius ad eum non redeat. Profectò miscellis Auibz vnicum in fuga re-
 liquū est præsidium, alioquin hostis feritatem non euasurus.

Falconis
cū *Ardea*
certamen.
Lib. 1. de
Animal. &
hum. præst.

Cur plures
Falcones
emittē di in
Ardeam.

Timidi si-
gna.
Generosi
signa.

A N T I P A T H I A.

30 *A*dmirabilem profectò ac suspiciendum authorem suum, summum, inquam, Opificem,
 reddit natura, & ipsa miratu digna, cū absq; rationis, mentisue adminiculo, sed ru-
 dis quodam phantasie beneficio animantia bruta ita bene noxia sibi ac perniciofa fu-
 31 *tura* cognoscere, vt ea fugiant, docuerit. Sic & Aues quædam non tantum hostem suum, cū ip-
 sas persequitur, atq; vrget, omni contentione fugiunt, verum etiam cū vel visum aut auditum
 tantummodo, ex quouis minimo signo, quale est, vel vmbra supernè volare, nec longè abesse
 perceperint, innata quadam præsentione tantoperè exhorrent, ac formidant, vt quiduis perpeti-
 32 *poti*us, quam in eius vngues malint incidere. Cōfirmat id Auis riulariæ seu lacustris, quam
 Drepani dicunt, exemplū, quam, si vel tintinnabula tantū Falconis subaudierit, tanto ter-
 33 *rore* afficit tradunt, metuq; Falconis adeò consterni, vt omnino malit crebris sustibus, lapidibusq;
 ab hominibus obrui, quàm volatu se in aera, vbi hostē esse percepit, attollere. Pari quoq; ratio-
 ne Alauda in manus hominum venire, quàm in vngues Accipitris mauult incidere.

Antipathie
vis.

Drepanis
timor

INSTITVTIO AD VENATVM, eiusque huic tempestatì accommodata ratio

LONGO quidem sermone ac diligenter in Accipitrum generali historia, de mansuefaciendis & ad venationem instituendis Accipitribus, vt in vsum & oblectamentum nobilium cedant, egimus. Itaque superuacaneum cuiuspiam videri possit, hic denuò eadè repeterè, ac veluti cramben bis coctam apponere, præsertim cum quæ de illis in genere tradita sunt, Falconibus, vt potè eorundem quoque speciei, etiam accommodari queant. Attamen, quia quæ ibi dicta sunt, pleraq; ex veterù, aut saltem ex mediæ ætatis authorum placitis, allata sint, neque huic nostræ tempestatì satis apposita, (quod enim in alijs plerisque artibus & sciètijs, in hac quoq; vsu venire videmus, vt vetus illa ruditas indies ingeniosorù hominù studio ac industria expoliatur, adiectis, quæ defunt; immutatis, quæ minus apta videntur) ideò rem minimè ingratam facturi visi sumus, si in gratiam nobilium ac clarorum, cum nostræ Italix tû aliarum etiam nationum, hominum, nouam & huius nostræ ætatis accipitrarijs vsitatâ cicurâ dorum, & ad venationem instruendorum Falconum rationem hoc loco expenderemus. Habet enim id vtilitatis, vt alias præteream, secum adiunctum, quod, vt ea quæ de Accipitribus instituendis tradita fuerûnt, Falconibus, ita hæc quæ de Falconibus nunc dicenda instituuntur, Accipitribus similiter magna ex parte adaptari possint. In qua quidem re, cum nos Accipitratâ nunquam exercuisse, qui grauioribus curis, studijsq; intenti sumus, ingenue fateamur, aliorum itaq; sententiam sequemur, ac præcipuè Franciscum Carcanum Vicentinum, quo, quod sciâ, nemo accuratius, ac curiosius hac nostra tempestate hæc artem, pertraxit, vt potè qui per omnem ætatem summo studio eam coluit, assidueq; vsu à se obseruata præcepta, vernacula nêpe Italica suis contrerraneis communicauit, quæ nos in Latinum sermonem translata toti orbi communia facere non recusauimus.

Cur de Falconum institutione agamus.

Utilitas ex Institutione. In Falconis itaq; institutione hæc in primis requiruntur, vt hominis nutui ac arbitrio obsequatur, capitis indui lubens se permittat, & è loco seu prælongo funiculo ad instituents manum aduolare adfescat; deniq; vt Aues aquaticas, verbi gratia, Ardeas, Grues, emissus è manu audacter, & præcipiti impetu insequi, & alia huiusmodi ad hanc artem Accipitriariam maxime faciendâ, paulatim industria dexteritate discat. Si igitur Falcones prorsus rudes etiamnû, omniq; disciplinæ hæcæntes expertes esse, Accipitrarius magister viderit, paulatim singulo quoque die vnum quidpiam docebit, tanquam lectione seu addiscendorum penso nouo ipsis præscripto, vt quotidiana hac exercitatione in melius paulatim proficiant, atq; tandem consummatæ industriæ venatrices Aues euadant. Quod quidem si continua, assiduâq; cura adhibeatur triginta dierû spacio perfici poterit, plus, minusve pro diuersa ipsorum indole. Longius enim refractarij ac contumaces, breuius mansueti ac dociles institutionis tempus postulant.

*Institutio-
nis summa.*

*Quotò tem-
pore insti-
tuatur.*

DE MANSVEFACIENDO AC Instituendo Falcone nidulario.

*nidularios
non insti-
tuendos.*

CUm suprâ docuerimus, triplex Falconum genus ex ætate statui, nempe nidulariorum, hornotinorum, & qui mansuefactarijs nostratibus mudarami appellantur, itaq; scire licet omnium eundem esse instituendorum modû. Veruntamen si quis meo consilio auscultare volet, à nidularijs instituendis in vniuersû abstinerebit. Nam præterquâ quòd maior pars ad bonâ frugè non perueniunt, maxima adferunt tædia, ob assiduos labores ac molestias, quas in eis instituendis tolerare ille cogitur, qui eos eò vult perducere, vt sua sponte, & soli Aues per aerè sequantur, atq; interficiant. Si tamen cuiuspiam animi gratia lubebit hac in re laborem infumere, rectè faciet, si primum eos assuefaciat è manu emissos inuadere Ardeas rubras, aut cinereas, Botauros, Alucos, Afiones, atque alias huiusmodi alites maiores. Sunt etenim nidularij natura sua admodum rapaces, animosi ac crudeles in exercenda laniena. Cum verò hæc maiores assueuerint capere è pugno emissi, poterint dehinc ad lacustres Aues venâdas institui. Cuius rei gratia mansuefactario in amœnum & spaciosum campum prodito, vbi aut Capellæ seu

*Quomodo
instituatur.*

10 seu Vanelli, aut Cornices, aliaue huiusmodi Aues reperiuntur, & relaxato nonnihil Falconis, quem pugno gestat, cucullo, seu capitis, ad has alites, quam proximè fieri queat, accedito, & ad primè cuiusq. subuolantis tētatam fugam Falconem capitis exuto, è manu emitto, quo scilicet illa subuolante Falco quoq. eam persequitur alta petat. Cumq. iam aut longius, aut mediocriter saltem aere superato terras reliquisse videbitur, Accipitarius Anatem, quem in hūc vsus penes sese in promptu habere debet, cuiq. oculorum cilia prius trāsfixa penna occluserit, iusto spatio distanti Falconi obijcito in aera, Et si hanc ceperit, eadem pascito, maximèq. blan ditijs cum delinito, magna voce, & clamore sublato ei applaudens.

Narratū mihi fuit à quibusdam (quod tamen ego, vt cuius periculum nunquā feci, non cer tō asseuerim) quōdam ex his nidularijs cura & studio mansuetariorum Perdices, Coturni ces, Phasianos, quinctiam Lepusculos capere. Esse quoq. qui omnibz numeris absoluti in vena tione hac volatili euadant.

20 Verūm quo tempore nido eximendi, qui præferendi ad propositum opus, & quomodo nutriedi sint, docet. Fredericus Imperator. Nidularij, inquit, vel accipiuntur ex proprijs nidis: vel quando iam è nido exiere, & simul cum alijs, verūm non longè à nido obuolātes, vel cū hye mali tēpore frigoris iniurias euitaturi ad alias regiones sese recipiunt; vel cū in illis regio nibus, in quibus perhyemabant, capiuntur, vel cū in vere ea loca, vade propter frigoris inle mentiam aufugerant, repetunt. Quorum tam redeuntium nempe, quā abeuntium alij mutati, alij verò immutati in manus aucupum incidunt. Qui verò nidis eximuntur, ij quoque diuersi modè obtinentur. Vel enim accipiuntur oua eorum, & auibus domesticis incubanda suppo nuntur: Sed ita nati viles admodum, & nullius ferè pretij sunt. Vel nido eximuntur, idque tri fariam, aut cū nullum adhuc pennarum in ipsis adest vestigium, sed veluti lanugine quadam, quamprimum nati aduersus ambientis frigus à natura armantur, induti sunt: aut vbi deposita quidem illa lanugine pennarum vestigia iam erumpunt, aut cū pennis omnino instructi qui dem sunt, sed volare tamen nequeunt. Quorum omnium illi minus probantur, quò incubatui propinquiore sunt. Quare tam diū in nido relinquuntur oportet, quā diū defuga non est periculum. Quò enim diutius a parentibus nutriuntur, cō fortiores, robustiores, minisque queruli euadunt, neque ita ore hiant, & meliorem corporis habitum acquirunt, siquidem pa rentes non tantū carnem illis venantur conuenientem, sed & opportuno tempore, & debi ta quantitate eam offerunt. Contrā paruulos nido extractos homo, neque alere, neque cū tempus postulat, neque quantum offerēdum sit, cognoscere potest, vnde de facili vel moriuntur, vel in aliquod corporis vitium incidunt si tamen sanos esse contingat, quod rarissimè acci dit, nunquā robusti euadunt, nec pennas firmas acquirunt. Atque hæc de tempore eximen diè nidis Falconis sufficiant. Dicamus modò, quomodo exemptus pro institutione ad venatum conservari queat. Locus in primis ex autoritate eiusdem Imperatoris longè alius esse debet ab eo, in quo Accipiter educatur: Sit, inquit, campestris, sed longè ab arboribus, & syl uis diffusus, in turri, aut in eminentiori solitaria domus parte, cū qua a parentibus in simili bus locis alebantur, tūm verò maximè quòd peculiari quadam sympathia ea Falcones appe tant, venationemq. suā ad ius ibi exercere soleant. Si enim arbores domui vicinæ sint, pericu lum est ne emissus Falco nidarius ad illas sese recipiat, redireq. ad Falconariū magistrum renu at. Sit verò locus paruus, ad nidi, in quo natus est, similitudinem, tribus partibus patens, vt Se ptentrionalem, Orientalem, & Occidentalem ventum recipiat, & solem ab Oriente, & Occidē te à parte verò Meridiei clausus sit, ne noxam illi ab Australi ventus inferat. Is enim humores capitis resoluendo pigriorem, & debiliorem reddit. De cibo ita differat. Carnes offerantur, cru da, cū quid illis calor ventriculi, quo plurimū abundat, ad iustam quandam temperiem re ducitur, tūm quòd talibus ali à matre consueuerint. Sint verò teneræ, immò verò quanto te neriore haberi possint, careāt fibris, nervis, venis, arterijs, cartilaginibus, ossibus, atq. pinguedi

Quando ni do eximen di.
L. 2. c. 31.

Locus ubi tenendus.

Falco exē ptus à nido qūo insti tuatur ad venandū.

Cibus.

40 ne, & ea enim omnia difficilè concoquantur, maximè à nidulario, cui calor propter humidū abun dantiam obrufior est. Sint autem pinguium, quoniam macilentæ pulpa carent. Sint recentes, iam iam occisurum auium, natiuo nempe calore adhuc tepidæ. Tales enim parum à viuorum carne immutātur, ac calore putredinali minimè imbutæ sunt, cui alioqui carnes obnoxie sunt. Si tamen, vt sit, recentes semper nancisci non liceat; tunc illæ quæ parum aut iam statim refri xerint, hoc pacto exhiberi poterunt: Tandiu primū in aqua dulci calida calefiant, donec ad proprium animantis, cuius sunt, calorem peruenerint. Sic enim minus noxiæ sunt. Sint animan tis sani: siquidem morbosorum, quod paruis qualitatibus scateant, prauum etiam nutrimen tum subministrant. Sint auium, aut aliorum animantium mediocri ætatis, quoniam cū faciliè digerantur, bonumq. nutrimentum præbeant, pennas necessariò generant robustiores, firmioresq. quā ex recens natorum esu. Quare improbatu pullus Gallinaceus, quòd molles

*Animantia
proiecta
frigida, &
cur.*

*Cibus ut &
quādo dan-
dus.
Cofens,
Oua.*

*Quantum
dandum.*

*Calida aui
signa.*

*Frigida si-
gna.*

*Qualitas
cibi.*

*Tempus ci-
bandi.*

*Magistri
cura.*

carnes procreet, nutrimentumq. eius facile resolatur. Cognoscitur autem Falco, qui eiusmodi recens natorum animantium carnibus nutritur, ex ventris frequentiori solutione. Improbatur item proiectioris ætatis animantium cibus, cum propter durum & nimis siccum, quod præstant, nutrimentum, tum quod plurima superfluitate abundet. Cognita verò nunc, quæ offerri debet, carnis qualitate, videndū est modò, quomodo & quando ea nidulario Falconi exhiberi debe- at. Quoniam itaq. auis rostro adhuc atq. vnguibus parum valet, caro in frusta concisa & super li- gnam aliquam tabulā mundam reposita, cum summa cura atq. diligentia danda est Paulò verò iam adultioribus caro etiam paulò durior, & in frustula aliquantulum maiora concisa offerenda est, quoniam iam vnguibus & rostro potentiores facti, ea suo Marte dilaniare possunt. Qui verò deficiente carne caseum recentem illis exhibent, summo pericauent, ne sale conditus sit. Alij qui oua dant cum lacte, ea rumpūt & in vase ferreo stanno ilito vnā cum testis lacte primū re- pletis agitant atq. permiscunt, postmodumq. super carbones lentè ita decoquant, vt neq. durā, nec mollem substantiam acquirant; hunc cibum recenti caseo præferunt. Quantum autem ex iam dictis cibis exhibendum sit, iam dicendum est. Sit neq. superfluus, neq. etiam diminutus. Si- quidem superfluus aut euomunt, vnde fit, vt non nutrantur & debilitentur, aut si non vomant, tām copiam digerere nequeūt, hinc illæ lachrimæ, caloris natui nempe suffocatio, atq. ex hac atrophia, viriū debilitas, membrorum grauitas, pennarum prauarum generatio, aliaq. id genus symptomata suboriuntur. Ex diminuto, calor idem, sicut ignis per subtractionem lignorum, pa- bulo suo destitutus, ad extinctionem tendit, auis macilentior, debiliorq. redditur, pennasq. ac- quirat veluti corrasas, atq. deformes. Proiectioribus itaq. pullis plus, minoribus minus erit dan- dum, ac semper in mediocritate consistendum. Sed si auis natura calidior est, plus, quàm frigi- dæ offerendum. Caloris in aue exuperantis signa sunt, alui solutio, optima, citaq. digestio, vnde dicebat Hippocrates: *Eorum, quæ velociter & copiosè nutriunt, veloces & copiosi secessus fiunt.* Con- trario modo omnia in frigida aue sese habent. Ex hisce itaq. cuiq. facile liquere arbitror, incertū esse, offerendi cibi mensuram institui posse. Quare in primis appetitus ratio habenda est. Solēt 30 enim tantum solummodò perere, quantum coquere sufficiunt, satis verò ingessisse, gulæ incre- mentum demonstrat. Præterea cibi qualitas inspicenda est, siquidem qui facilis coctionis est, largior conceditur, de duro, minus dandū a est, & tunc quotidie etiam aliqui subtrahendum, donec meliorē nactus, rursus largiori manu exhibere possis, vt quod deperditū est, paulatim re- stauretur. Cæterum tempus cibandi etiam variat. In fine veris ac æstate, quando dies longissi- mi sunt, bis omnino quaq. die nutriendi sunt; quoniam si semet duntaxat, etsi copiosè, cibus of- feratur, cum ob diē longitudinem, tum ob caloris natui vbertatem, ventriculus nimia mora debilitaretur. Bis itaq. in diē, nempe sub matutino & vespertino crepusculo cibus, sed secundus nunquam, nisi primo digesto, præbendus est. Sic enim nulla cruditatis, à qua naturalium vitu- rum ordo perturbatur, operationesq. confunduntur, generandæ pericula imminet. Qui cibum subministraturus est, solus accedat, idq. iracenter admodum, si enim minus queruli fiunt, & mi- nus hiant. Postquam modò eò peruenierunt, vt volare queant, non iam statim cicurari, aut do- 49 ceri debent, sed huc atq. illuc ad loca propinqua sub dio, tempore tum sereno, tum etiam pro- celloso volitare permittendi, vt pennas elegantiores acquirant, ipsiq. robustiores efficiantur; Nam eo modo postmodum edocti ad quæuis capiendā melius euolant. Neq. est, quod de fuga suspiceris, cum alioquin locum, in quo cibari solet, irruocari etiam repellant; verūm cauendum est, ne tam diu id repetatur, quousq. cibum suo Marte capere possint; Nam tunc de fuga maximū foret periculum.

FALCONIS RVDIS ADHVC INSTITVTIO.

*Quo corio
tribe vesti-
enda.
Clypeoli
quales ti-
bijs asstigen-
di.
Tintinna-
bula cur
adhibenda.*

Quod si fortè māfuefactarius Falconem nactus fuerit prorsus imperitum, ac planè adhuc indomitum, & vt vulgò dicunt, syluestrem, cui oculi ne cū fuerit ocellus, operæ pre- tium erit, vt huic confestim cilia consuat, simulq. tibias corio vitulino aut caprillo, vul- go camozza, alteriusve cuiuspiam animalis pelle confutis caligis vestiāt, butyro, quo mollio- res sint, ac mitiores, inunctis. His vtriusq. summis clypeolos argenteos singulis singulos affigat, quorū alteri domini insignia, nomenq. cum cognomine, alteri loci, in quo degit, sint insculpta & inscripta insignia, vt si fortè, vt sit, aliquando in longinquiora loca auolarit, horū indicio ad dominū reportari possit. In eundē vsū tintinnabula quoque argentea aut ærea appenduntur. Dehinc placida contrectatione mansuefaciendus erit. Cū verò feroces admodum sint, ro- stroq. valdè robusto, cauere sibi debet Accipitrarius magister, ne rostro digitū apprehēdi fiat. Nam

10 *N*on arctissima rostri & mandibularum acutarum compressione digitum adeo vehementer stringunt, ut non secus ac forcipes lædant. Quare satius fuerit, vimen, seu bacillum minimi digiti crassitudine adaptare, quo caput eorum milliter contrectet, collumq; & humeros demulceat, & si bacillum mordicus, quod facere solet, appetat, noli impedire, sed animum explere sinito, manibus tamen perpetuò caueto.

Ut verò obsequens fiat noctet aliquot infomnes ducere cogendus est, gestando eum in pugno, docendusq; cibum sumere, palpebris adhuc futura commissis, & frequenter admodum largo satis, ac congruo cucullo induendus, & rursus exuendus, hoc obseruato, ut quotiescunq; caput à capitis nudatur, leniter manu fricetur, blanditijs quibusdam additis, ne indigneatur, odiumuè aduersus magistrum suum concipiat. Ala in cibum ei præbenda Gallinacea, & curandum, ut hanc deplumet, diuellatq; In hoc verò ei palpebræ consuntur, atq; ita diu, noctuq; pugno gestatur, neq; vnquā conto insistere permittitur, ut delassetur, & caput coriaceo eo cucullo sibi tegi haud egre patiatur, immotusq; ac rectus in pedes sicut instar marmoris statut; deniq; ut vitia omnia deponat, qualia sunt anhelare, suspirare, ac mordicus, quiduis arripere. Perpetuò verò meminisse oportet, ut quemadmodum antè non uimus, caput, collumq; virgulto demulceatur. Quod si adeo natura effusus ac rebellis est, ut ægre aut nulla ratione vitia deserat, alij nuclem mundatum, aut aloes frustulum mordere volenti obijcito, ac in rostru inserito, Ita enim fiet, ut graui odore alij & amaro aloes sapore deterritis, ab anhelosa illa exultatione, atque mordacitate solita desistat.

Ut obediat,

Cibus.

*Ut non su-
spiret &
mordeat.*

QVA RATIONE CAPITIO Assuefaciendus sit Falco.

30 *A*ccidit nonnunquam, ut Accipitrarij magistris in manus veniant Falcones exotici, qui nauigio è Cipro, Creta, Alexandria Aegypti, aut aliunde aduecti sunt, quiq; quòd imperitos, ac minus dexteros nacti fuerant magistros, sæpè præfracti, rebulleq; ac capiti impatientes euaserunt. Hisce primum palpebras oculorum committere oportet, dehinc capiti, magnoq; cucullo caput obducere, & rursus blandè eximere, atq; ut noctem vnā aut alte ram excubiam transigant, cogere, identidem caput, quo supra dictum est, modo demulcendo, curareq; ut prauos mores antè memoratos relinquat. Post hæc vnā nocte coniuncta hæctenus cilia dissui poterunt, atq; ita apertis oculis Falconibus candelæ, seu lucernæ lumen admoueri. Caput interim assidua, leniq; manuum contrectatione demulcere, & iterum atque iterum cucullo, quem vulgò capelletum, quasi gelericulum dicas, vocant, operire, rursusq; denudare conuenit. Hac ratione fiet, ut mansuetus redditus, cum manui magistri, tum galericulo optimè assue-
40 fiat. Hoc loco vnū aduertendus es lector, rectam Falconum institutionem ab eo dependere potissimum siq; demum rectè eam perfici, si ille qui mansuetudinis curæ incumbit, cum innata quadam animi propensione, tum etiam voluntario studio ac delectu, miro quodam amore, erga has Aues afficiatur, maximamq; ex arte Accipitraria volupratem capiat, adeo ut, quod dici solet, eius amor intimis ipsi resideat medullis, eiusq; veluti libidine totus flagret. Ita enim quantumuis parua opera huic arti data, sit omni dubio procul, breui in absolutum ac consummatum magistrum est euasurus. Ille verò, quem hoc studium non obiectat, sed aut ad ostentationem tantum, si diues est, aut quæstus faciendi gratia, si pauper, venationem hanc volatilem seu artem Accipitrariam exercet, operam sanè omnem ac oleum perdet, atq; dedecus adferet, & miserorum Falconum insignem stragem edet, melior vespillo, quam magister. Cum iam dicta ratione institutus, ac malos mores dedoctus fuerit Falco, commissæ oculorum palpebræ diffundæ erunt, locustq; futuræ modica salina inungendus, & capitis ablato pugno gestandus, idq; tota nocte ad posteri diei diluculum vsque, manu leni frequenter demulcendo, caputq; nunc detrahendo, nunc denuò capiti imponendo subinde, nonnunquam ipsum pascendo ac ut deplumet gallinæ seu alam feræ coxam sinendo. Hoc interim summa cura obseruato, ut tot
50 noctes peruigilare cogatur, neque quietem vllam copere, neque conto aut pertica insisteret, donec defatigatus capitium lubens, ac minimè rebellis admittat, neque amplius morfu impetaret obuia, iact anhelus suspiret. Sunt tamen non pauci Falcones, qui inueterata hæc vitia haud facillè relinquunt, neque minori, quàm trium aut quatuor dierum interuallo ijs desuecunt. Prout enim indole sunt ferociore aut mitiori, longius aut breuius tempus ad mansuetiendum postulant. Cum verò mordicus quæuis apprehendere, ac suspiciosus esse desierit, iam

*Quibus o-
culi consu-
antur.*

*Capelletu
quid.
institutio è
quo consti-
tat.*

*Cur vigil
tenendus.*

iam turò conto imponi quieris gratia poterit, hac, tamen lege, vt noctu tres, aut quatuor ad minimum horas adhuc pugno geſterur, contrèctatione leni & blanditijs ſolitis adhibitis, capiteq. identidem euollo ſapeaumerò denudato, ac iterum teſto & eſca in paſſum obiecta, quam de plumet ac diuellat. Idem interdū faciendum, at in còclauī quopiam remoto ac penitiori, in quod modico lumini ſit adiutus, ne lumen, aer ſuè ſplendorem conſpiciat, priuſquam certo acta to roſtri iſtu cibum capiat, & minimè ægrè, haudq. difficile pascatur.

VT VOCEM ACCIPITRARIJ

Falco cognoſcat,

*Vt vocem
agnoſcat.*

SI primo hoc triduo, quatrīduouè, ita perdomitus, ac cicuratus fuerit, vt iam fame coactus cibum capere incipiat, idq. continuet, tunc opus eſt in hoc incumbere, vt primū ſibiſcū Accipitrarij, deinde vocem agnoſcat, hac ratione. Accipiat pullus Gallinaceus viuus, & intra parietes, ſeu loco quopiam clauſo: (ita tamen parū lucis ſit, vt Falco pullum quidem videre poſſit, ſed aerem clarum ac luſinoſum non conſpiciat) hic pullus ei laniandus præbeatur, ſed in pugno retento, ſibiſcūq. clamoribus editis. Hac ratione itaq. paſcenti cucullus ſolito more induatur. Deinde capite galericulo teſto à ſumpto cibo ala extrema, aut pes, aut aliæ carnes partes pulli ipſi ad vellicandum exhibeantur, cūm vtrahac exercitatione caput exoneretur ſuperfluis & excrementitijs humoribus, tūm vt pugno inſiſtere aſſueſcat. Cibus eius eſto, pul-²⁰

Cibus

*Vt appeten-
tia reſtitua-
tur.*

lus Gallinaceus non admodum magnus, cor vitulinum, veruecinum, & ſuillum: cuius mediocris detur quantitas, neq. aſſatim ingluuijs hiſce inſarciatur, quò contentam ſtomacho pituitā concoquere, & ſerinam paulatim naturā queat deponere. Si verò fortāſſe orexis Falconi langueat operæ pretium erit eſcam nonnunquam aquæ puræ intingere, aliquando etiam vrinæ humanæ, hacq. prius exterſa aliquantum aliquoties, nempe bis, ter uè pascere, ſed interiecto ſingulis vicibus duorum, aut trium dierum ſpacio, vt hoc pacto nonnihil extenuatus rurfus cibum appetere incipiat. Neq. ab re erit, tempore matutino, cūm adhuc icuius eſt, in gulam indere ſacchari candidi momentum, quantum nempe per ceſophagum meare, ac deglutiri commodè poſſit. Hoc enim pituiſa ſtomachi excrementa optimè digerere, ac ſerinam indolē, naturamq. exuere facit, cibiq. deſiderium excitat. Cūm iam auidè cibum ſumit, vocēq. magiſtri didicit, docetur quoq. eſcam ſuam agnoſcere, & in eam viſam concuſſis, & agitatīs alīs auidè ferri, hoc pacto: Accipitrarius manu dextra cibum præbendum in altum eleuet, ſibiſcūq. & clamoribus editis Falco ni oſtendat, atq. ſi ad eum agitatīs alīs promptū moueri viderit, conſeſſim porrigat, ac duas, tre ſuè bucellas ex eo ſumere permittat, idq. ſæpius ſimili ratione repetat, quo alimoniam ſuam agnoſcere diſcat; tūm pascere ſinat. Singulo quoq. die ſub vespere, cūm iam cibum contectiſce videbitur, turunda cathartica danda erit è plumulis, aut goſſypio ſolo, **vel cui caryophilli duo** ⁴⁰ in quatuor fruſta comminuti, vel diſſecti aut cubebe grana duo conſracta, aut aloes modicum inuoluta ſint, vt expurgato, & à ſordibus exinanito ventre fames aliti reſtituatur.

*Vt cibum
agnoſcat.*

VT ANIMVS ADDATVR FALCONI.

VT audacior, ac animoſior reddatur Falco, opus eſt ad dilaniandum ei pullum Gallinæcum præbere. Ad quam rem commodè peragendam in locum quendam obſcurum concedendum eſt, eo, quem antè memorauimus, modo, atq. ibi relaxato nonnihil galericulo, genu in humum procumbens manuſcraftarius, alta voce ac clamore ſublato pullum Gallinæcum, quem viuum altera manu feret, aliquantum de plumādum exhibere debet, dehinc adempto capiti pullum eadexteritate demat, vt nihil Falconem offenda, tumq. iterum ad pullum bis, ter uè morſu impetendum, plumasq. vellendas Falconem inuitans, pullum Gallinæcum in terram proijciat, & clato ac depreſſo pugno, quauis ratione, omniq. opera rudeat, vt Falco in pullum dictum inſiliat, eumq. inuadat. At ſimulatq. Falco eū dilaniare cōperit, alta voce clamando ac ſibilando ei blandietur, ac applaudet, hocq. pacto humi paſcet, & vno, eodēq. tempore è terra blandè ſublato, in pugnum recipiet, dummodo pullaſtrum adhuc vnguibus teneat, & ad vellendum plumas, carnesq. Auis pedibus ſubiectas, ſemel atq. iterum inuiter. Tū leniter, ac cū dexteritate quadam capitium denuo ei inducet, & deniq. alam, ſeu pedem Gallinæcum diuellendum relinquet.

VT SCAPO ALATO ASSVESCAT.

POSTQVAM Falco iam per trium, aut quatuor passuum intervalum in pullastrum insilire, eumq. lacerare loco obscuro didicerit iam scapum pinnatum cognoscere, eique assuescere docendus est, hoc pacto. Pullaster scapo ad alligetur, & in locum quempiam tenebrosum eundum, ibiq. falco socio mansuofactarij in pugnam assignandus, vt cucullum coriaceum nonnihil ille relaxet. Tum retrocedens mansuofactarius tres aut quatuor passus, scapum pinnatum (quod Accipitrariorum nostratum vulgus, il lodro nuncupat) ad medium loris, cui annexus est, arripiat sed semel atque iterum scapum rotet, alta voce Falconem adhortas, atque acclamans, socio interim ipsum cucullo exuente ille, qui scapum tenet, eum de manu ad longiusculum spatium projiciet, & assiduo clamore Falconem excitet, ac exhortetur. Quodsi Falco in pullastrum latus iam ei insederit, iam dilaniare hunc prohibitu finendus est, libilq. atque altis clamoribus sublati ei blandiendum ac applaudendum, hacq. ratione super scapo pinnato eo ipso pullastro pascendus, deinde vnâ cum esca in pugnum recipiendus, denique galericulo induendus; demum ala, pesuè Gallinaceus, eo, quo dictum est, modo, ipsi præbendus est.

Falcone iam per aliquot passus in scapum pinnatū aduolare loco obscuro, & in pullastrum, tam viuum, quàm exanimem insilire probè perdocto, prodeundum est in campum quempiam apertum, seu pratum spatiosum & arboribus nudum, alligatoq. pullastro ipsi scapo, Falco socio in pugnum dandus. Post hæc ipsi quoque Falconi annexo loro, debet curare, vt focius galericuli vincula nonnihil soluat, & sublato clamore modicum escæ rostro admoveat, & aliquot moribus absumere permittat. Interea ipse Accipitrarius quatuor, aut quinque passus ab aue recedit, vnaq. aut altera voce sublata, iubeat, vt focus capitium detrahat, dein scapum extremo loro, cui annexitur apprehendens, bis teruè rotabit, & altum clamans, in humū projiciet. Si Falco ad escam aduolet, permittatur eam dilacerare, ac super scapo pinnato pasci, cerebellumq; auiculæ uorare. Cor quoque & hepar, si integra & sana sunt, in cibum dentur, cum applaudu, & adhortatione clamorosa solita. Cumq. hac ratione duos, tresuè dies sub dio, seu loco aeri vndique exposito, ac luminoso edoctus fuerit ad scapum aduolare, per decē aut duodecim, plurimuè passuum intervalum, singulis deinceps diebus auicula quæpiā ei depascenda e scapo offerenda est, in dies paulò longius ab eo, magistro abscedēte, quò scilicet ferocior, animosiorq. redditus audirata quadam in escam scapo impositam ferri consuecat.

Cum itaque Falco ex magno intervallo ad scapum aduolare, atq. pugna emissus in eundem insilire didicerit, ita vt iam pullastrum, seu aliam escam, exuta, omni teritate, placidè depascatur, tum demum Falcone prius inedia reddito audiore, postridiè in locū quempiam campestem nullis aut paucis arboribus impeditū eques prodire debet Accipitrarius, vbi Falconi in pugnum comiti tradito, qui & ipse equo infideat, lorum oblongum adnectat, ita vt auem ad scapum aduolaturam impedimento esse nequeat, dehinc aliquantum procul, quousque videbitur, ab aue abiens, socio suo det signum nutu, vt galericulum Falconi nonnihil soluat, pugno in altum elato. Posthæc voce edita semel, bisuè quàm fieri poterit, altissima, scapum cū pullastrum continuò in orbē agitet, simulq; capitium capiti demat. Aduolantem Falconem ad scapum expectet tantisper, donec circiter octo passus à se absit, tum scapum iactet, in quem si Falco confecerit, prohibitu pullastrum acclamans depasci sinat. Equo insuper descēdens, Aui appropinquet, solito clamore inter pascendum applaudendo. Inter biduum igitur, triduumuè Falco ita edoctus, vt ad teli iactum iam aduolare ausus fuerit, postridiè tempore matutino inedia famelico prius reddito, iam tutò liber, omniq. loro ac vinculis solutus, etiam coram spectantium turba, ab equite mansuofactario, ad scapum circumactum reuocari poterit. Quodsi Falco ad depascendum pullastrum aduolarit, eo pro libidine expleri sinatur, iteratis identidem altis clamoribus, quò illis vocibus assuescat. Deinceps posteri diei mane similiter ab accipitrario equite ad scapum, cui iam pullus Gallinaceus nullus adnexus sit, reuocari poterit, & simulatq. scapo insiderit, pullaster viuus, cui pedes prius effracti sint, obijciatur, què super scapo dilaniet, atque deuoret.

Il Lodro.

Falco super
scapo pinnato
quò
eibandus.

Vlysis Aldrouandi QVOMODO AD PRÆDAM emittendus Falco.

*Tintinnabula quam
do appen-
denda.*

Falconi tam hornotino, quam famulario iam pascēti, & reuocatore expectanti, ei q. o. bedienti, moribus omnibus feris depositis, tintinnabula magna ac sonora appendenda sunt, & ea quidem eò maiora, quò aut hic aut ille animo maiori præditus, ac generosior esse conspicietur. Nullus tamen error committetur, si à principio maiuscula annexantur, donec eorum in dolos plenissimè cognitè sit. Dein matutino quodam tempore, Falcone fame aliquid prius edomito, equo consenso, rus prodibis in campum quempiam spaciosum, in quo nullæ uel saltem paucissimæ sint arbores, falconemq. pugno gestans, ventum unde spiret, obseruabis. Illuc aduersus ventum ad teli dimidium, uel eo amplius, iactum equitabis, ubi relaxatis aliquantū cuculli vinculis, sibilum mediocre edes, ueluti Falconem ad volatum inuitaturus, quo excitus Falco alas concutere, seq. in pugno mouere incipiet. Tunc non impedito abs te illius motu, statim caput galericulo exues, eumq. emittens liberè auolare sines, pectore vento opposito. Ita etenim ventum commodius accipiet, faciliusq. eo adiutus aera superabit. Ibi Falco suapremè natura in gyros aliquoties se circumagendo subuolare conspicietur. Quare Accipitrarius vna atq. altera aut pluribus ab illo factis circulis, alta voce sublata scapum cum pullo Gallinaceo viuo agitare debet. Aduolante verò ad scapum Falcone, & propiore iam facto, scapum in ventum aduersum proiciat, quem si conscenderit, non solum pullum depascere, sed equo desiliens blanditijs illi applaudet, & agere sinet liberius.

VT FALCO SE SE HVMO TOLLAT. 30

Si fortè Falco è pugno auolare nollat, aut statim in humum deuolans, ibi desideret, quod maior pars hornotinorum facere solet, non ob id animū despōdere, aut spem omnē abijcere debet mansuefactarius, immò potius è cōtra equo infidēs ei obuiā ibit, ac minis aut claua, seu baculo abiget, incussoq. terrore, vt subuolet, coget, & gyro vno atq. altero facto in scapum recipiet, & esca appensa pascet. Si verò vitium istud deponere noluerit, opus erit locū inquirere, quo Vanelli seu Capræ aues, aut Corniculæ, Sturni, aliæuè huiusmodi aues versētur & relaxatis nonnihil capitij vinculis Falconem in pugno tenere, atq. ad eas propius accedere, donec subuolantes fugam capere tentent, atq. eodem momento capitium capiti eius demere, & emittere. Ita enim futurum est, vt has quiculas volatu insequatur, atq. in altum ad magnum satis spatium agat. Tūm verò accipitrarius Anatem in præsentem vsū præparatam habeat, cuius seu palpebrarum pinnis commissis, quam dextra apprehensam ea alæ parte, qua dorso iungitur, tenebit, atq. se in auersam partem respicere faciet, tunc sublato clamore Falco in alteram partem, oppositam nempe sese vertet: quo comodo eius situ animaduerso statim in eum locum, supra quem Falco volat, procurrat, Anatemq. in altum proiciat, versus eam scilicet plagam, in quam Falco sese conuertit, vt eam conspiciat. Quam si Falco ferit, ac ungibus arripit, depasci laniareq. eam sinatur, alta voce, ac clamorosa animo ipsi addito. Et primum quidem cerebellum, dein quoq. lingua, cor, heparq. exempta in cibum præbeantur, quibus comestis, aut altera aut vtraq. coxa Anatē detrahatur, qua, quantum opus est, Falco in pugnum iam receptus reliquam famem expleat. Moderatio tamen adhibenda est, ne nimium in glugiem farciat. His igitur exactè biduum, triduumuè plus minus obseruatis, ad omnem nutum alas expandere, agitareq. ac se se regere, veluti ad volandum, atq. ad magistri nutum promptus esse Falco docebit.

V T F A L C O V E N A T V M

lacustrem discat.

IS igitur iam satis instructus, & stare erectus & circa accipitrarium semper obuersari, & ad signum sibili, vel clamoris se recipere: tum illum ad Anatum venatum accommodare tempus erit. Hoc verò in primis agere debet magister vt Falconem in locum quempiam, è quo possit in Anates commodè emitti, easq. insequi deducat. Tū quam celerrimè Anates, clamore, sibilisq. aut sono, quem ocrea, aut chiroteca percussa reddet, excitatis, ex aquis euolare faciet, in quas, si quidem Falco irruat, illæ verò denuò in aquam semel atq. iterum relabuntur, tum confestim è marsupio Anatem, quam in hunc vsum recondidit, depromat, ac prius commissis pinna palpebris Falconi ostendat, ac nunc eam percutiens, nunc in pedes erigens Falconem insequatur, opemq. ferat, & Anatis alas in crucis figuram distorqueat, & Falconi depascendam relinquet, interim bladiijs omnibus, quibus poterit, modis, clamoribusq. pro adhortatione, ac animo adhibitis. Ego in ea sum sententia, vt putem ab initio, nempe prima, aut secunda vice, non consultum esse, anates maiores Falconi monstrari, verum illas potius Aues ante reliquas, quæ nostratibus vulgò Arzaguole dicuntur, nempe Mergulos, Querquendulas, idq. genus minores Anates. Quàdo quidem si à principio maiores obijciantur, frequenter accidit, vt eas trahim deturbare nequeat. Quare recto volatu si eas venaturus, procul insequitur, ita vt per sæpè accipitrarius longius excurrere cogatur, & Falconem insequi. Cum verò hoc modo sæpenuerò Falcones amitti contingat, vbi longius, quàm par sit, euagantur, operæ pretium erit, ab initio huic incommodo occurrere.

Ad anatis venatū institutio.

Arzaguole

DE REVOCANDO FALCONE

in venatione lacustri.

QVod si hoc ita, vt diximus, euenerit, vt rectà volans Anatē venetur, eamq. persequendo, quam longissimè ab accipitrario euagetur, tandem verò aut persequi desistat, aut ex alto denuò inuadere pristina repetitā viā, resumptisq. animis tentet, tum opportunum erit subuolanti Falconi celertiter occurrere, & anatem, cui oculi consuti sunt, obijcere, quā si fiat, capiatq. iuguladā relinquare, tum cerebrum, linguam, cor, hepar, & coxam vnā aut alteram, prout vel obesus, vel macer Falco fuerit, in cibum præbere. Si verò Anas viua non sit ad manum, recipiendus erit in scapum, & Gallina ad iugulandum, ac depascendum offerenda. Hoc etenim pacto Falconem facies, cum redintegrare aucupium, tum in insectando hominis voce audita, rursus appropiare.

RATIO INSTITVENDI FALCONEM

Ramularium ad venatum.

SI quisquam ad persequendam volarū prædā ramularium Falconem instruere volet, rectè meo consilio faciet, si semel, bisuè volitare illū sinat loco quopiam, vbi nullæ Corniculæ, aut Capellæ seu Vanellæ, aliæq. huiusmodi Aues reperiantur; ne relicta alia præda ad hæc sese conuertat. Cōsultum etiam, ne longius eum ab se aberrare permittat, sed cursu insequens, atq. alta voce ad redeundum eum inuitans, deuolantem in scapum excipiat, & pullū Gallinaceum viuū necandum, ac depascendum præbeat. Accidit verò nonnunquam, vt Falco nes hi ramularij innata quadam magnanimitate contra voluntatē magistri longius auolent, deuiantq. tum illis alliganda sunt tintinnabula maiora, postmodum verò bis aut ter clamore solito, & Anate, cui palpebræ committantur, monstrata, ab insequente mansuetario ad reditum inuitandus est, ac retinendus, vt hac ratione docilis factus à fuga abstineat, magistroq. in venatione lacustri morem gerat. Ramularijs minus opus est, stent orea illa voce receptui canere, aut Anate.

Anare, aut scapo rotato reuocare, quàm hornotinis. Etenim loco manere cōsueverunt, probeq. has, ac similes Aues longo vsu edoctrī agnoscunt. Verū cū blanditias, ac beneficia, tūm con-
tumelias altiormente repositas tenent rapularij, quàm hornotini. Quare cautiū cum illis, & benigniū, quàm cum his agendum est, & ante omnia frequenter in scapum recipiendi, ac præ-
dam quampiam iugulare permittendi, vt hac ratione commodē, ac benē tractati longā tandem
consuetudine tibi prorsus familiars facti, consortio tuo gaudeant, subente scq. te cum agāt, alio
quin breui, & prima quaq. occasione fugam arrepturi, tibi sapenūmō maxima contentione e-
quo insequendi sese negocium facessent.

VT FALCO ANATEM PRIMO impetu capiat.

Postquam Falco siue hornotinus, siue rapularius tantum iam mansuefactarij diligentia
profecit, vt vel ad nutum eius morigerū sese præbeat, rectamq. quā cōspit, venandi viā
seruet, & quam primo ictu prædam dēturbare non potuit, secundo ac tercio denuō ag-
greditent. Tunc primum Falco quispiam veteranus, & in arte exercitatus ad venatum emi-
tendus est, qui Anatem in ipso lacu, seu quauis alia aqua feriat, loco prius diligenter obserua-
to, quo se immergendo subdixerat, qui denuo recipiendus, & pascendus est, ac capitiō in duen-
dus, atq. in humum deponendus, non ita procul à lacu, seu fluuio, quo, cū opus erit, socio Falco-
ni queat succurere. Post hæc Falco tyro, quem instituere animus est, in pugnum excipias, atq. ita
aduerso vento, in eam nimirum plagam, vnde ventus spirat, procedas ad teli iactum, & solutus
nonnihil galericuli vinculis, submisso sibulo ad volandum eum inuites, quem, simulatq. alas cō-
cussit, & ad volatum se composuerit, capitiō exuas, atq. auolare sinas, pectore tamen obuerso,
vnde vēti origo est, & dato prius signo, vt in procinctu stent præsto futuri socij, quo scilicet cū
iam Falco satis altē subuolasse videbitur, aquam ingressi Anatem latibulis excuriant, ac euola-
re cogant. Tum equitando, ac Falconi solita voce acclamando, animo, vt strenuē se gerat, addi-
to, & vt ad prædam inuadendam deuolet, hortator. Ad hanc cū descenderit, eiq. iam propior
factus, supernē imminerit, denuō signum socijs dato, vt omnes vnā ad aquā accurrant, ac Ana-
tem circumdantes extra aquam in liberum campum auolare compellant. Si Falco fuga sibi cō-
sulentem ceperit Anatem, aut ictam vnguibus prehenderit, statim ferēdæ sunt suppetiæ, alæq.
Anati cohibendæ, vt illam liberiū dilaniet, & cerebrum, cor, hepar, lingua, vnum aut ambo se
mora pro arbitrio prudentis accipitrarij in pabulum exhibenda. Verū si fortē primo aggressu
Anatem Falco non interfecerit, iter repetere, ac denuo subuolare permittendus erit, & cū
in altum sese extulerit, iterum ex aqua subuolare Anas, ac in cāpum prodire cogenda. Quod si
ipsam vnguibus tenere conspicietur, statim Falconi succurrēdum erit, & iam toties repetita ra-
tione pascendus. Illud perpetuo obseruandum est, qui expectatione sua frustrari nolit, aut ope-
ram ludere, vt in omnem cūctum Anatem viam se cum ferat, venatum prodians, qua Falconi
obiecta, siquidem in Anatem illā ē sublimi irruat, neq. tamen occidat (ob multa, quæ molesta ac
cipitrarijs in volatice hoc venatu præter omnem spem incidere solent impedimenta) paulō an-
tē commissus error emendari, ac damnum resarciri quoquo modo possit. Et si hanc ferit, aut ca-
pit, statim, & modo, quem iam aliquoties docuimus, pascendus erit. Ita enim fiet, vt Falco non
minus oblectamentu daturus sit, ac si priorem, quam frustra impetierat, Anatem interemisset.

FALCONE IN ARBOREM QVAMPIAM, se abdente, quid agendum.

Si fortē huius ingenij Falconē instituēdū nactus es, qui cū primo insultu, aut secūdo etiā,
præda se frustrat ū videt, vltioriē venationē detrētās, statim in arbore aliquā secedat
ibi se ceu ignauus miles occultet, omni ratione cauere debes, ne ad persequēdū emit-
tas loco arboribus consito, sed cures oportet vt Anatem vnā, aut alteram ad minus semper
in promptu penes te habeas viuas, & singulis socijs in diuersa, nempe vni huc, alteri illuc abi-
turis, vt Falconem volantem diligenter obseruent, vnā cēdas. Cū verō Falco præda fru-
stratus

¹⁰ stratus ad arborem, in qua desideat, pergere videtur, ille, versus quæ Falco prouolare conspicitur, Anatem Falconi in aerem obuam projiciat, receptum pascat, comiterq. admodum tractatum blandissimis vocibus delinuat, ac omni modo demulcere studeat. Hoc enim pacto illud vitium depositurus est. Quod si nihilominus, triduo ac quattriduo hac arte usus, nihil te proficere videbis, neq. ingeniu Auis mutare posse, author tibi ero, vt degenerem adeo, indocilemq. Anem, & indignam, in quam maiorem curam, sumptumq. impendas, confestim abijcias.

VT SCAPVS FALCONI PLANE familiaris ac gratus reddatur.

²⁰ **C**um omnia hæc prædicta ritè edoctus erit Falco, conueniet præterea curare, vt in scapum lubens aduolet, huic insidere gestiât, & vt vno verbo dicam, scapum amet. Quare cum bis, teruè repetito volatu prædam impetisse ac deturbare tentasse conspicitur, statim scapo excipiendus, ac pullo Gallinaceo, quem ipse iugularit, pascendus erit. Et quâto animo est maiori, ac ferociori, tantò sæpius ex alto ad scapum inuitandus est, & à frequentior reinterim Auium cæde prohibendus. Plurimos enim Falcones hac sola de causa videmus scapum auerfari, neq. ero reuocari posse facile, quod iugulandis Auibz assueti cædis nimium auidi sint. Quare non solum cauendum est, ne frequentiori Auium laniena plus iusto oblectentur, verum præda nonnunquam, quam ipsi interimere, simulatq. cerebrum, & extra comederint, claculum eripiendâ, & socio concedendi, cuculloq. imposito ad teli iactum ad scapum reuocandi, & Anate iam antè à se occisa pascendi sunt. Quod si fortè Anas semel icta amplius euolare, aut ³⁰ aquam relinquere noller, sed potiùs frequenti immersione se absconderet, tum canibus, aut alia ratione capiendâ, Falconiq. ad scapum inuitato, iugulandâ & in pastam danda fuerit, adhibita, interim verborum, acclamationumq. iam solita blanditiæ.

FALCONE PRÆ NIMIA SAGINA pigro, ac in obediente, quid agendum.

⁴⁰ **F**it nonnunquam, vt Falco plus iusto saginatus nimis obesus, & mollis euadat, ita vt non expediat iam amplius feris Auibz etiam à se captis eum pascere. Quare postquam prædam iugulare permissus fuerit, & dum adhuc in occidèda occupatur, accipitrarius cot vitulinum, aut femur gallinaceum frigidum in Anatem in quatuor partes dissectam inserat, vt odore ac calore semianimis, & à recenti cæde adhuc calentis animantis imbuantur. Interea vero dum Falco Anatis cerebrum, extraq. depascitur, cor illud vitulinum, aut gallinaceum femur exemptum, & plumulis Anatis è collo tenuioribus inuolutum Falconi, tamen in pugnu prius recepto offeratur. Sic enim fiet, vt ventriculus probè expurgetur.

DE FALCONE LONGIVS EVAGANTE

⁵⁰ **S**i fortè fortuna longiùs è conspectu abripiatur, ac procul euagetur Falco, tum citato eum cursu statim insi, qui oportet & altissimo clamore, ac voce stentorea scapo assiduè rotato reuocare. Et si voci obediens accipitrarij ad scapum aduolarit, pascendus, ac blandè excipiendus est, ac captam prædam occidere sinendus. Et non solum à prædæ passu prohibendus, sed multò magis in eo, omni blâditiarum genere, popismatibus, ac lègis acclamationibus illi applaudendum, tanquam re benè gesta. Adulationes enim, & laudes probè à iurgio & contumelia discernit: & vt illis capiatur, ira his apprimè irritatur. Hac ratione exactè obseruata, Falco, præsertim si anniculus est, statim ad vocem accipitrarij reuocatus discet reuertere, pulchrumq. ac mirabile spectatōribz spectaculum præbebit.

VT FALCONIS INDOLES GENEROSA¹⁹ ac natiua sublimiuaga conseruetur.

SI Falco ad lacum, aut riuum moratus, neque fugiens probè suo officio functus erit, non sapius, quàm bis ante meridiem ad prædam emittendus est, & postea, etiam si nullam prædam cepit, omnino pascendus. Verùm si sublimipeta, ac generosi animi, non amplius quàm semel emitri debet. Alioquin inuutilis ac degener euasurus est, fietq; Auim Ianio, ac cædis, & rapinæ præter modum audis. Cum itaq; Falco si generosus sit, emissus è pugno in gyrum uolet, ac ueluti spiritus quibusdam volatu descriptis, in sublimi feri consueuit, omni conatu moliendum, vt in eo statu conseruetur. Quod vt fiat, semper iuxta lacus, 20 fluuiosq; ad prædam emitti debet, cuitaris fossis exiguis, spinetis dumetis, syluosis locis, ijsq; è quibus ob arundines, & similia, quæ in palustribus nasci solent, impeditus, vix queat se extricare. Difficulter enim, & non nisi magno clamantium, ac manus complodentiũ, canũq; latrantium strepitu, vt euolet præda, adduci potest. Immo sæpè numero venatoribus, ex equo desiliendum est, vt è latebris prædam excuriant, & peditibus in lacum ingrediendum. Has .n. omnes aut similes ob causas fit, vt vilis, ac inuutilis reddatur Falco sublimipeta. Quandoquidè alti illi clamores, manuum complusus, ac strepitus, latratufq; canum, aqua præterea visui Falconis subtrahit propter arundines, & alia impedimenta faciunt, vt Falco ueluti deliberandus, alis distentis suspensus in aere hæreat, atque ita leniter descendat, instar Milui ac Lanarij, inertzium Auim. Quare si in id vitium bis, teruè incurrat, prorsus degenerabit, & omni postmodum venationi ineptus erit. Quare ne in hunc errorem incidat, summo perè sibi caueant accipitrarij. Verùm è contrario Falconem perpetuò sublimipetam, ac generosum conseruabunt, si rarè Auim cædi indulgeant, & prædam semel frustra petitam, bis teruè ad summum denudò aggredi permittant. Et cum huius rei gratia rotato volatu maximè in sublimè euaserit, iam prædam inuasurus, scapo præterito reuocandus est, reuersufq; pascendus, Aue prius ad necem sibi permissa. Ita enim in alto volatu perseuerabit, & scapum appetere consuescet, eritq; aliàs reuocatu facilis. Vnum hoc loco admonitos accipitrarios, aliosq; huius artis studiosos volo, quod, si quotidie prædā sibi capere, ac enecare permittant, modo id faciat è sublimi in eam irruendo, ac vnico ictu occidendo, non autem longo cruciatu excarnificando, tum vel maximè Falco sublimipeta conseruetur, immò in dies magis altiuolus reddatur. Verùm is scapi planè obliuisciturus est adeò, vt quò magis eum reuocaturus insecutus fueris, hoc ipse lōgius profugiet, ac heruè ad insequendũ pernicissimā, longaq; ac molesta equitatione compelleret, fietq; vt aliquando etiam incassum eum insequatur. Ante omnia igitur necesse est, scapum Falconi amicũ, ac familiarem reddere, curareq; vt eo reuocatus lubens ad uolet. Etenim non minus laudi datur Falconi sublimipetæ, si ad secundum aut tertium scapi rotatũ caput inclinet, ac teli instar deorsum in scapum irruat, quā si de præda victoriam reportet. Immo hoc nomine minoris longè æstimandi sunt, quàm illo, & maiorè meretur laudè accipitrarius ille, qui ad scapũ reuocatu facilem Falconem reddidit, quàm is, qui prædam capere, & interimere rectè addocuit. Efficere enim, vt ad scapum reuocanti pareat, industria est, ac disciplinæ, cædes verò Falconi, vt Aui rapaci naturalis est. 40

VT FALCO SVBLIMPETA SVBVOLET.

ACCIDIT sæpè numero, vt in altum euolare detrectet Falco, etiam si natura sua sublimipeta, sed dum aucupes Anatem ex aquis fugare student, ipse deorsu labatur, 50 antequā Anas subuolet. Quod quidem potissimũ contingit, vel quia nimia fame premitur, vel quia intempestiuè, & hora insolita uenatum deductus, ac è manu ad prædam emissus est. Si itaq; sic peccare citra causam aliquā euidentem cõspicietur, consultum erit, aut Anatem, aut pullum Gallinacum exanimem ei obijcere per scaramazzo, vt Falconarij nostri loquuntur, tũ capiti caput negligenter induere, & ipsũ nõnihil offendere de industria, vt videlicet hõi vitia deducat. Neque enim vitium in ipsum cadere potest maius, quàm si in prædam, antequam ad sublime ascendat, statim inuolet. Cui quidem non alia meliori ratione, quàm hac mederi quempiam posse longo admodum vsu edoctus affirmat Carcanus. Postquā itaq; Aucem quampiam mortuam, eo modo, vt dictum est, ei obieceris, ac inter induendum galericulum

culum duriusculè ipsum tractaueris interiecta media hora ad scapum denudè vocabis, ac pascēs, idq; toties iterabis, quoties in idem illud vitium impegit. Verùm quò neq; esuries, neq; hora emissionis impetistiua huiusmodi ignauia ansam præbeant, necessum in primis est, vt accipitrarius summa diligentia suorum Falconum naturam, ingenium, necnon temperamentum perspecta habeat; Sic enim qui eorum largiori, qui pauciori alimento indigeant, quique magis famelicus, & qui minus, qui denique, quahora nempe an exoriente sole, aut duabus plus minusuè post horis, an citius, an serius, aut hic, aut ille ad venatum emitti debeat. Diuersissime enim sunt Falconum naturæ, adeò vt si Falco quispiam tempestiue, nempe hora debita, ac consueta emittatur ad prædā, tantum à seipso impetistiue emissio, quantum Falco generosus à Miluo ignobili differre in venandi modo deprehensus sit. Vnde diligentissime ea naturarum varietas animaduertenda est, vt cuique pro indolis suæ ratione, ac temperie congrua inedia adhibeatur, quæ cum stimulo quodam in prædā audacior feratur. Et vt vicissim conuenienti hora educatur, ac emittatur, atque vt ante emittendū tempus horis aliquot sub dio exponatur. Illud enim scire oportet Falcones omnes tam hornotinos, quam qui deplumarunt, vt i & feros, & omnis adhuc disciplinæ rudes sub vesperam duabus, aut tribus horis acri exponendos esse, quemadmodum etiam manè in aurora, temporis interim spatio pro robore cuiusque maiore aut minori, aucto, aut imminuto. Induti verò prius capitis sub dio relinquenti sunt, donec consensu equis accipitrarij rus proficisci volent. Ita enim semper ad venationem parati erunt.

Ingenium
Falconis co
gnoscere ne
cesse.

VT ARDEAS VENETVR.

SED reliquum est, vt rationem instituendi Falconis ad Ardeas captandas doceamus. Quæ quidem venatio, et si nobilissima, & spectatu iucundissima sit, non tamen tantæ in hac, quantæ in priori industriæ locus est. Quandoquidè Falco Ardeam spontaneo quodam naturæ impetu, tanquam peculiarem sibi hostem inuadit. Verùm in lacubus Anates aliasque huiusmodi Aves venatur accipitrarij disciplina, ac diligentia instructus. Si itaque Falcones, qui hætenus in riualaria seu Anataria venatione sese exercuerant, iucunde vere sub principium Martij, quo ferè tempore ad nos comæare solent Ardeæ, ad harū venatum instruere est animus, tū à lacustri venatu aliquādiu feriari necesse est. Interea verò dū vacant à venādi munere, expurgari eos decet, ac extenuari cōuenienti victu. Quod fiet, si prædæ syluestris esca ipsis subtrahā, huius loco vitulina caro, veruecinuè cor, aut agnū, pulluè Gallinacci in cibum præbeatur. Deinde in conspectu alterius socij ad scapum vocandus est, furtim duo simul instituedi, quo videlicet mutua societati affuescāt, vnaque volare, ac Ardeā insequi, & si bi mutuo, cum opus erit, opem fere discant. Hoc interim summa cura cauendum est, ne sese mutuo capiāt, aut persequantur, quod aliquoties facturi sunt, cum ad prædā vnā emittuntur. Quæ res non solum cum periculo mutua offensio coniuucta est, sed in exitum etiam verumq; perducit. Cum itaque eo pacto extenuati, atque expurgati fuerint, vt ita cibum appetant, & verè famelici dici queant, tum Ardeam viuā in promptu habeat accipitrarius, cui rostrum superius arundinis, aut melicæ, quæ & fargo vulgò dicitur, internodio ad longitudinem plus minus dodrantis vnus inferat, ne videlicet Falconem rostri acie offendar. Dehinc Ardeā funiculo alligata humi deponatur, atque interea capitis Falconi detractō, loro nonnihil attrahatur, atque loco moueatur, vt in eam visam Falco statim inuolet, ac comprehendat. Quam si ad ortus ceperit, tum exemplò ei succurrendum, & vt Ardeam iugulet perueniendus, & offusis (vulgus accipitrariorū soppam vocat) è cerebro, ossum medullis, ac cordis carne simul mixtis è manu pascendus, deinde rescisso, ac aperto pectore Ardeæ ad faciem vsque explorare concedant. Hisce ita obseruatis, dū adhuc Ardeæ insidet, capitis induatur, & omni libertate indulta, blandimè tūq; adhibitis plumas aliquandiu vellere sinatur, dehinc denudè in pugnum recepto, ala siue pes ad tempus aliquod conuellenda detur. Quod si fortè mansuetarius, vt plerumq; sit Ardearum copia destituatur, hac arte defectum supplere poterit. Rostrum primum Ardeæ viux cal ratione, quæ exposuimus, arundinis calamo induto, frustum pellis vitulinæ, aut alterius generis, ea longitudine, quæ est Ardeæ collum, instar vaginæ circumfuso, atque ea forma effingito, vt capitis, colli, ac humerorum figura, tū penicillo, aut calamo depicta, veram Ardeam referat. Illam humi, quo diximus modo, collocatam, si Falco inuadat, pullus Columbinus adhuc plumescentes in promptu habendus est, & sub Ardeæ alis, ne fraudem Falco percipiat, dextrè obtrudendus, vt iugulatū depascatur. Inde Ardea reponatur, vt sequentibus diebus ad simile stragemata vsui esse queat. Postridiè in pratium, seu alium quemvis locum idoneum prodeat man-

Cur ardeæ
Falco inse-
quatur.

Soppa.

suefactarius, manu Falconem gestans, & quæ iam exposuimus ratione, Ardeam socio sub axil-
lis abscondendam tradat, is ultra lapidis ictum à Falcone consistat, tum detracto Falconi ga-
lericulo Ardeam in medio creem altitudinem projiciat. Quam si Falco insecutus fuerit, vngu-
ibusq; comprehenderit, Columba clam sub Ardeæ alis obiecta, vt antè diximus, pasci debet,
vel nullo blandimenti genere prætermisso. Tertio die simili pacto rus venatû proficiscitor, &
collega longius, quàm pridè à Falcone recedat, Ardeamq; quanta potest vi, in altum proj-
ciat, quàm si Falco quoque ceperit, eadem quæ antè agenda monuimus, obseruato. Hisce ra-
tionibus instructus Falco, si probè suo munere fungitur, postridè in campo spatiofo Ardeam li-
bera, nuda, atque nullo funiculo alligata emitti potest, post illam, cum in tantam altitudinem
sublata fuerit, vt iam in aere liberè volitâs satis sublimis videatur, Falconem similiter emitti-
to, & si vnguibus eam comprehenderit, statim opem ferto, rostrum Ardeæ humo infigito, alas,
crura diffingito, vt facilius eam iugulare possit, dehinc Ardeæ cerebrum, ossum medullam,
& cor in cibum simili, quam antè diximus, ratione offero. Multa alia quoque ratione Falco-
nem ad Ardeæ venatum instituunt. Hominem in arborem insilire iubent, ex ea Ardeam in
sublime iacere, ipsi verò confestim Falconem ad hanc captandam emittunt, captaque pascit.
Verum in hisce tyrocinij, quibus Falconem in Ardeas animare, & ad earum persequutionem in-
struere lubet, iudicium adhibendum est mansuefactario, vt quò alacrior, ferociorque, cum ve-
natum exportatur, Falco videtur, eò prædam captu difficillorem sibi proponat.

*Alia ad Ar-
deæ venatû
institutio.*

VT FALCO VENETVR ARDEAM feram, & liberam.

CVM Falco hisce modis Ardeam nunc animosus alacris, & inuadere edoctus erit, tunc
mansuefactarius Ardeam in agris syluestrem disquirat, & ad inuentam, quam pro-
ximè, fieri potest, accedat, Falconemque, cui prius laxauerit capitum eò, vnde ven-
tus spirat, gesserit, ac simularque Ardea subuolarit, continuo capitis exutum emittat. Quod si
Ardeam aggressus comprehendat, atque ita vnguibus vinciat, vt vna secum deorum in terram
trahat, statim ei suppetias ferre oportet, vt sup. diximus. Post hæc è chirotheca, corde, cerebro,
& ossum medullis simul permixtis pasci debet, modo antè exposito. Verum si Falco neq; per-
sequeretur, neq; superaret Ardeam, in quam emissus est, illi ulterius fidere, aut alteram Ardeam
môstrare minimè debet accipitarius, nisi adhibito alio Falcone, eoq; feroci, exercitato, vt ru-
dis ille eius exemplo animetur. Quum itaq; communi Matte, ac iunctis viribus strauerunt, ac
occiderunt Ardeam, vna etiam tanquam communi præmio cohonestati, extra eius, cerebrum,
ac medullam etiamnum calentia depascant. Ita timidus, & pusillanimis ipse animos capiet, &
nuus euadet. Si verò accidat, vt Falco sua sponte Ardeam inuadat, tum præda pro libidine po-
tiri cum magister sinat. Ita enim animosior semper fiet. Profueritque interdum illi talem ven-
natum, ludumque liberum de industria concedere. Et hæ rationes sunt, Falcones ad Ardeam
aucupium instituendi.

DE MORBIS FALCONVM.

Accidunt Falconibus affectus, & morbi fere omnes, quibus reliquos Accipitres corri-
pi antè diximus. Sunt tamen fortiores plerumque, ac morbis cum externis, tùm in-
ternis facilius resistunt. Cum verò eadem propè, aut simillima sit rapacium omni-
um natura, eadem quoque omnium curandi ratio est. Quare, quamuis Falconum curam ex tracta-
tu, de generali Accipitrum curatione petere liceat, siquidem remedia à veteribus usurpata, à
nobis diligenter indicata sunt, tamen hoc loci recentiorum plurimis experimentis comproba-
ta, & præsertim Francisci Carcani nostræ ætatis in hoc Falconum aucupio peritissimi, in me-
dium quoque producere non grauabimur. Quæ tamen & ipsa omnibus in vniuersum Accipi-
tribus applicari poterunt.

*Falcones fa-
cilius quam
Accipitres
morbis resi-
stunt.*

Falcones igitur, vel etiam omnes Aues rapaces morbis corripui possunt, vel quoad corpus,
vel quoad pennas. Voco autem morbis capi, seu ægrotare aues rapaces runc, cum actiones
eas, quas sanæ exercere solent, obire nequeunt, cuiusmodi sunt volare prædam vnguibus at-
tare, deuorare, &c. Solent verò secundum corpus affici, vel à causa externa, vt quando con-
tunduntur, aut vulnerantur, vel cum ossa franguntur, vel à causa interna, vel à vitiosis humo-
ribus

10 ribus, qui generantur aut ex nimia ac intemperata humiditate, vel caliditate capitis, vel à fici-
tate ingenti pulmonū gutturisue. Vnde asthma morbo frequentissimo, & periculosissimo labo-
rare solent. Solent præterea affici secundum pennas, quò sit vt sæpè corpore integerrimo, &
optimè sano, volare tamen nequeant, vel effractis, vel aliter mutilis, vel extractis, maximè ve-
rò ob pennarum nervos, qui etiam interdum ob contusionem alarum corrumpi solent, sangui-
ne scilicet in pennarū tubulos per oscula subeunte. Posteaquā verò omnes ferè Auē morbi ab
excrementis dignosci, queant, quæ cum ab ore, beneficio medicamenti purgantis, tum ab al-
uo exeunt, itaq; ea diligenter ab aucupe cognoscenda, ac considerata veniunt. Bona verò &
mala excrementorum signa ex Accipitrum generali tractatu repetere licebit.

*Asthma in
Falconibus
frequens.*

*Vnde Auē
morbi co-
gnoscuntur.*

DE FEBRI, EIVSQVE CVRA.

20

Febri Falcones primū cum paucō frigore, deinceps cum calore manifestissimo solet
inuadere. Cognoscitur, autē, quando nonnihil tremere, alasq; pendulas gestare, & caput
inclinare conspiciuntur. Solent etiam plumulæ illæ, quæ sub mento sunt, contorqueri
instit barbæ, & tunc plerumq; cibū respuunt, & omnino calidi, si manu tangerantur, persenti-
untur. Quando igitur hæc signa vel omnia, vel quædam adfuerint, certo iudicare potest Auē
illam febricitare. Quod mai genus periculum quidem minatur, non tamen perpetuū. Plurimos
enim eo liberari vidimus. Omnis verò curandi scopus in refrigeratione positus est, cum febris
ipsa calida sit affectio. Quod ad victum itaq; primum attinet, dandum semur Gallinaceum, aut
pulli plumefcentes, aut aliquæ ex auiculis minutis, Passeribus tamen, qui calidissimi sunt tempe-
ramenti, exceptis, quæ omnia prius in aqua buglossæ, aut endiuicæ macerata sint, ac deinde an-
30 tequam Falconi conspiciantur, probè deterfa. Vule præterea fuerit peritica, seu contum, cui
institit, ac etiam pedes, æstiuo præsertim tempore, madefacere plantaginis, aut lactucæ, aut sē-
peruiui succo, quandoq; & hyoscyami, aliarumq; similibus herbarum refrigerantium. Oportebit
quoq; loco quopiam sedarato, ac à turba semoto eum detinere obscuro & frigidiusculo. Hæc ra-
men adhibenda est cautela, vt si gracilis admodum fuerit & extenuatus, bis singulo die cibetur
modicè. Et si hac ratione à febre non liberatur, à ratione alienum non erit in purgatione, quæ
stuppeis, vel bombycinis turundis fit, Rhubarbari electi in puluerem reducti scrup. ii. Falconi
exhibere. Bilem enim febris fomitem sicritè vacuabit. Sunt qui velint sanguinem è vena co-
xendicis detrahendū esse, quamuis Carcanus dicat nunquam hoc remedij genere se vsum, ta-
men conferre posse putat, si modò commodè ea sectio administrari queat. Immo magis ex vso
futurum existimo, si ea quæ sub ala dextra vena est, secari possit. Hoc enim modò è vestigio he-
40 par refrigerari possit, atq; adeò vniuersus corporis habitus.

Curatio.

Victus.

*Peritica qua
listas.*

*Vena se-
ctio.*

DE MORBIS CAPITIS, AC primū de Apoplexia.

Apoplexia morbus capitis in Falcone est grauissimus, ac periculosissimus, qui vt pluri-
mum originem ducit ex nimia obesitate, seu repletionē, aut sanguinis copia, vnde ve-
nam aliquam in capite distrumpi contingit, sanguinemq; effusum in cerebri quapiam
parte colligi, nempe in ventriculis, in quibus medicis spiritus animales generari tradunt, sine
50 quorum ope animal, nec sentire, nec moueri vllō pacto potest. Vnde obturatis spirituum me-
tibus, necesse est Falconem, quamvis robustissimum subito extingui. Potest & hoc malo corripi
Falconi, si diutius, quàm par est, sub ardente sole persistat. Huius enim vi tanta humorum copia,
& in caput attrahi, attractaq; liquari potest, & in reliquum corpus diffuere, vt, si in capite hæ-
reat, apoplexiam, sin alio lapsa, alios morbos faciliè pariat. Idem contingit ob diuturniorem vo-
latum sub æstiuante sole, quando vel Phasianum, vel Perditem magna contentione insequitur.
Ab his itaque causis Falconem diligenter tueri oportet. Quod ad nimiam plenitudinem atti-
net, scire licet Falcones, dum deplumescent, plurimum sanguinis, ac carnis coaceruare. Oppor-
tunum itaque erit, per quindecim aut viginti dies continuos, antequam pennas omnes veteres
cum nouis commutarint, eos nutrire cibis leuioribus, ac liquidis, quales sunt, cor vitulinum, a-
gninum aut caprillum, tepida ablutum, deinde linteo probè extersum. Item pullastri, pipio-

*Causa apo-
plexia.*

*Curatio.
Victus.*

nes, & Passeres implumes ac renelli. Hisce ritè obseruatis, cum iam pennas mutare desierint, ex auario seu loco, in quo plumas deposuerunt, ac toto mutationis tempore egerunt, eximendi erunt, alijsq; viginti diebus iisdem cibis reficiendi, ac frequenter pugno gestandi, præsertim vespèri. Vtile quoq; fuerit purgare saginam vètris pauxillo aloes lotæ in puluerem contrite, ac fabæ magnitudine exhibitæ, inuolutæ paucula lana xylina. Vti etiam licet saccharo candido per duos aut tres dies tempore matutino. Neq; vlllo pacto aloes non lota vtendum est: pessima enim symptomata excitare solet. Butyrum etiam, & lardum frigida oëties aut decies abluta, ac saccharo excepta plurimum prodesse sapius sese expertum Carcanus affirmat. Si fortè propter has purgationes appetitus deiciatur, imingere cibo, dein abstersum offerre vtilissimū fuerit. Hac ratione à morte subuentanea, alijsq; grauib; symptomatibus liberabitur.

DE APOSTEMATIBVS CAPITIS.

Causa.

Signa.

Curatio.

Solent Falcones, quemadmodum & Astures, aliæq; rapacium species, obnoxij esse tumoribus, ac apostematibus capitis malo sanè periculossimo, quod quidem nasci solet ab humorum prauorum redundantia, ac capitis caliditate. Cognoscitur verò hoc mali ex oculorum intumescencia, ex humore per aurium meatus effluente, sæpè etià ex odore foedo, & à Falconis ad motum pigritia, ac tarditate, quam cum in capite, tum toto corpore præferre videtur. Ad hæc mala curanda, necessarium erit purgare primum vniuersum corpus, deinceps ipsum caput. Vniuersalis ea purgatio perfici poterit singulo manè, per triduū, aut quadriduum pilula, ex vni. butyri aliquoties frigida abluti, dein aqua rosacea macerati, deniq; domèto mellis rosati, aut sacchari fini inuoluti aui exhibita, tam diu in pugno gestari debet, donec semel atq; iterum aluum deiciat. Dehinc capiti succurrendum, exonerando hoc medicamine. ꝛ. feminis rutæ drag. iiii. aloes hepaticæ drag. ii. croci scrup. i. f. Hæc omnia simul in minutissimū puluerē redigatur, & cum melle rosato in pilulam efformentur, eius magnitudinis, vt in palati foramē illud, per quod cerebrum expurgatur, commodè ita penitus immitti possit, vt os insipienti non appareat. Quo peracto Falco in pugno aliquandiu gestandus loco quopiā opportuno, ac duabus post horis cibus ei hora consueta calidus, optimiq; nutrimenti offerendus. Sin verò putres humores in aure collecti fuerint, nilo opus est argenteo ab vna parte acuminato, ac media acie secto seu crenato, quo lana gossypina inferatur; ab altera verò non nihil complanato in spatulæ formam ea latitudine, ac magnitudine, quæ auris ipsius meatui respōdeat, quo sordes crassiores quidem parte hac latiori, vt tenuiores altera nempe acuminata, cuius crenæ gossypium immissum fuerit, extergi queāt. Statim verò in purgatam aurem instillandum paucum oleum amygdalinum dulce, tepensq; dein gossypio auris obturanda, quò tamdiu intus retineatur oleum, donec de nouò eadem curatio iteretur, quò emolliri, & ad exitum preparari sordes illæ possint. Atq; hoc tam diu agendum, donec apostema vniuersum resolutum, ac discussum fuerit. Verum si nulla parte expurgetur, at in capite pertinaciter hæreat, ad ignem deueniendum, atq; occiput caute rio inurendum est, ad exciccandam, atq; deriuandam corruptam illam materiam. Ipsa verò eschara à cauterio facta, butyro per octo aut nouem dies inungenda est. Notandum verò si fortè Falco aut non velit aut non possit cibum rostro comminuere, tum in frustula minima secandus est, eiq; offerendus, aut ingerendus etiam inuito. Adhibenda interim omnis diligentia vt sua sponte, si fieri possit, rostro illum dilaceret. Sciendum enim Auem pessimè se habere, cum sponte nō capit cibum. Nam ex centenis vix vnā aut alteram sic affectam, mortem euasisse Carcanus affirmat, & se quidem saltem vnus hac ratione a se curatæ meminisse posse.

De destillationibus capitis, inflationibus, tumoribus; vitijsq; oculorum & narium.

Contingit Falcones, aliasq; Aues rapaces destillationibus capitis laborare, cū ex nimio calore incaluerunt, si statim aeri frigido exponantur, aut pluuia maduerint, pruinauē refrigerint, alij suē huiusmodi aeris iniurijs offēdātur, maximè cū corpus prauis humoribus repletū. Ex destillatione solēt quādoq; plurima incōmoda oriri, qualia sūt, capitis totius intumescētia, oculorū frequēs lachrimatio seu lippitudo, quæ facit, vt oculi sæpè gracilescent, item

10 item nares saniosa quadam humiditate manantes, quæ singula mala, remedia peculiaria requirunt. Primum naq. Auem expurgare oportet vel butyro præparato. eo, quo suprà diximus, modo, vel oleo oluaturn ea ratione, quā in capite de aëthmate exponemus, præparato. Sæpenu-
 10 rō felici successu in catharro Falconum, aliarumq. Auim hoc remedio vsus est Carcanus. R. agarici scrup. ii. cinnamomi optimi, succi liquiritiæ ana scrup. i. In puluerem tenuissimum redigantur, ac cum melle rosato facta pilula fabæ magnitudine exhibeatur. Pulvis caryophyllorum pipæris, & seminis sancti aqua portione in nares per fistulam insuffletur. Condimentum ex sina-
 pio, quo hyeme utimur, fabæ magnitudine, Falconi datum, aut palato affricatum, caput omni hu-
 more exonerat. Si nares sanie fluunt, cum melle rosato fiat puluisculus, includatur in teo mû-
 do, ac in aceto fortissimo maceretur. Huius guttæ aliquot expressæ Falconi plurimum profe-
 20 cto conducunt, expurgando & exiccando excrementitios eos humores. Quis hisce remedijs ex-
 hauriri non possunt, ad ignem necessariò confugiendum erit, non in capite solum, sed etiam
 circa nares, ac paululum infra, vt harum foramina reddâtur ampliora. Diligenter verò cau-
 endum, ne narium mediastinum lædatur. Post inuentionem, donec dolor omnis cesset, ac eschara de-
 cidat, butyro recenti locus inungendus est, dehinc vulnus ferruminandum puluere mastichis,
 aut thuris. Idem faciendum, cum nullis alijs remedijs te proficere videris in capitis obstru-
 ctione ex nimia pituita, capitiq. ea pars, quæ supra suturam (rauanello vocant accipitrarij) inu-
 30 renda est ferro candenti, cautè tamè, ac ita, vt ossis cranij, quod tenuissimū est in Auibus, ratio
 semper habeatur. Antequam verò locus inuratur, expedit plumulas suprà, forfice detundere.

Rauanello

D E V E R T I G I N E.

Capo storno

Cura.

30 Per vertiginem, quod mali genus Itali capo storno vocant, illud symptoma intelligitur, quo affectis Falconibus, vel alijs etiam Auibus tantus capitis dolor, aut debilitas acce-
 dit, vt id firmum immotum uè tenere, aut pro libitu regere non queant, sed modo huc,
 modo illuc inclinent. Huius symptomatis vi sæpè contingit Falconem ex pertica, vel ex aere,
 dimissa præda in terram tanquam mortuum delabi. Hoc malo Carcanus plurimos liberauit
 hoc remedio. R. aloes hepaticæ scrup. i. caryophyllorum gr. ii. Redigantur in puluerem, ac inuo-
 luta gossypio Aui exhibeantur. Post horas duas dētur in cibum pulli Gallinacæ, Aut Columba
 ceitenelli. Hoc tribus aut quatuor diebus singulo manè repete. Si hac ratione non liberatur,
 exhibira prius vna atq. altera purgatione, cuius sæpè meminimus, ad vsum cauterij deuenien-
 dū erit, & resectis prius pennis occiput ita inurendum, vt cutis tantum, non craniū offendatur.

D E O C V L O R V M S V F F V S I O N E,

40

seu hypochimate.

Falco cur-
catarrha-
Etæ subie-
tus.

P Ræter iam enumeratos oculorum morbos solent & suffusione seu catarrhacta Falconum
 oculi tentari, malo ablatu difficillimo, sæpè etiam impossibili, præsertim vbi iam inuete-
 rarit, aut crassitiem nimiam acquisuerit. Recentes verò, vt ait Carcanus, sapissimè &
 nullo negotio curantur. Solet hoc malum oriri ab humore ipsius capitis crassiore, qui visum im-
 pedire, ac quandoq. prorsus obscurare solet. Et fortè pileus, qui Falconum capiti imponitur, in
 causa aliquando est. Etenim vix in alia Aue, quàm Falcone hoc vitium conspexisse se idem ait
 vtpotè qui omnium maximè pileolum gesser. Huic igitur malo quam primum occurrèdum erit
 uno atq. altero die manè exhibita purgatione ex aloë, aut agarico, ne, si non præmissa vacuatio
 50 ne vniuersali, localia tantum medicamenta ipsi oculo adhibeantur, maior è toto corpore humo-
 rum ad oculos fiat affluxus. Post hæc vti conuenit puluere minutissimè trito ex aloës hepaticæ
 loræ scrup. i. sacchari candi scrup. ii. qui in oculos insufflandus erit per tubulum argenteū, aut
 pēnam Anserinam bis, teruè singulo die. Neq. ab re fuerit aliquando oculum vrina pueri abluc-
 re. Et si his remedijs malum non cedat, ad vehemētiora deuenire oportet. Capiatur ouum re-
 cens, tantisper coctum, donec albumen lactis cōsistentiam referat, quod linteo exceptum adeo
 exprimat, vt liquor clarus, ac virens extillet. Huius aquæ vna aut altera gutta xylyno excepta
 in oculum affectum infundenda est bis teruè, singulo quoq. die, donec Auis omnem sanitatem
 recuperarit. Deniq. si neq. hoc iuuerit, mirum in modum laudatur vsus succi radicis chelidonij
 optimè à luto ac sordibus expurgatæ, & superficie tenus abrasæ. Hunc mirabilem præstare ef-
 fectum reapse se didicisse ait Carcanus.

DE MORBIS ORIS.

OS Falconum, Accipitrumuè multis quoq. malis afficitur, Oriuntur enim quandoq. in hoc carunculae albicantes aut nigricantes, quæ impediunt, nemore solito cibum rostro impetat, aut assumat. Vnde fit, vt nullam aliam euentem ob causam gracilescat. Quare diligenter os inspiciendum est, præsertim circa palatum, & sub lingua. Illis enim locis carunculae huiusmodi excrecere solent ad magnitudinem grani piperis. Hæ igitur auferendæ sunt, ac refecandæ, vel forcipe, si id commodè fieri queat, aut alumine petræo combusto, aut guttula olei sulphuris destillatitij excepta gossypio, ac stilo imposito. Caruncula absumpta melle rosato, ac lana xylina locus inungendus, & abstergendus est, donec caro rubicunda, ac munda appareat. Postea melli rosato miscendus puluis, ex mastiche aut thure, vulneris conglutinandi, seu consolidandi gratia, quod vino albo aliquoties erit abluendum.

*Termites
quis mor-
bus
Curatio.*

Præter hoc aliud quoq. malum ora Falconum afficit, nêpe termites, seu exigua quædam vulnèra, quæ idem incommodum, quod carunculae afferunt. Possunt autem ipsa *αυτοψία*, & à manducandi, seu deuorandi difficultate facillè dignosci. Curantur nonnunquam solo melle rosato, vel puluere ex nucleo nucis, & tithymalo, quæ linteo madente arctè ligata, ac cineribus feruentibus subiecta, tandiu torrentur, donec in puluerem subtilissimum redigiqueant. Hoc puluere bis singulis diebus, donec omnino malum curetur, vtendum erit. Quia si inefficax est, locum affectum aqua forti aurifabrorum contingere oportet, diligenter cauendo, ne partes vicinæ, aut alia ab affecta tangantur. Nam & sanam carnem exulceraret. Cum verò mortificatum malum ipsum fuerit, atq. extinctum, mundandum ac consolidandum erit melle rosato, quod facillè ex voto succedet. Auium quoq. rostrum eodem interdum solet morbo corripì. Quod si cõingat, cul telli apice vlcuscula abradantur. Si verò termes rostrum ipsum perforasset, ac rhagadem, seu fissuram, rimulamue reliquisset, rostrum in ambitu termitis nonnihil refecandum ac abradendū erit, ac postea locus abrasus melle rosato inungendus, idq. si iterum atq. iterum feceris, statim hoc malū curaueris.

DE ASTHMA TE.

Causa.

Internarum pectoris partium peculiaris & periculosissimus morbus est asthma, & Falconi. bus frequentissimus, ac persæpè exitialis. Mali huius plerumq. causa est nimia pulmonum caliditas, ipsosmet, cæteraq. partes respirationisferuentes exiccans, adeo vt liberè nec respirare, nec expirare possint. Vnde inflammatio in illis partibus excitatur, quæ mortem tandem inducit. Solent etiam quandoq. destillationes a capite in pulmones irruentes, illosq. suo

*Curatio.
Signa.*

lentore infarciunt, ac bronchias obstruentes, huic malo originem præbere. Principio itaq. obstitendum, antequam malū inualuerit, altatq. radices egerit. Tunc enim nulla amplius salutis spes superest. Malum hoc ab initio cognoscitur, si thorax infernè multū ac vehementer pulset, caudamq. modò sursū, modò deorsum moueat, iuxta thoracis motū, neq. alui excrementa deiciantur quandoq. & si fiat, faeces compactæ sint, exiguæ, orbiculares, & siccæ admodū. Ex motu præterea thoracis violentiori solito cognoscitur. Præterea si sæpe rostro aperto hiat, illudq. sursū claudat, tum ad summum peruenisse malum indicio est, ac tantò magis vigere, quantò frequentius rostrum aperit, & operit. Quo casu malum immedicabile censi debet. Dum verò adhuc recens est, optimū ac præsentaneū remedium hoc esse sæpenumerò Carcanus expertus est. Putgetur Auis oleo oliuarii maturo frigida tandiu abluto, donec albescat. Lauari autem solet oleum in scutella figulina, cuius fundo paruum foramē sit, vt commodè vno digito supposito claudì possit: in quā cum pura aqua immissum oleum cum spatula, vel cochleari tam diu agitur, donec aqua aliquantū turbida appareat, tum digito amoto, oleo retento, aqua subsidens emittenda. Hocq. toties repetatur, donec oleum ab omnibus sordibus probè eluatur. Oleum hoc receptū in purgatū pullastri intestino, quatuor digitorum transuersorū longitudine, vtrinq. filo munitum, vacuæ gulæ Auis immitteudū. Quo exhibitō Falco in pugno tantisper retinendus est, donec alui exonerarit. Hora deinde vna elapsa nutriendus erit cibus liquidis, non ita solidis, vt corde vitulino, aut femore pulli Gallinacæ. Columbarum vero pulli grandiores fugiendi, necnon Passerculi, vtpotè naturæ calidioris, nisi fortasse admodum extenuatus fuerit. Si vero obesus, ac carnosus sit, cibi priores enumerati vilissimi erunt, qui tamen magis etiam conferent, si in aqua buglossæ macerentur, ac post panno linteo abstergantur, sacchariq. polline consper

conspargantur. Quod sex aut septem diebus continuis obseruandum est, donec ad pristinam sanitatem redierit. Exhibenda est præterea tertio aut quarto quoq. die purgatio, quam vocant accipitrarij, seu turunda, bolusue bombycinus cum cubebis, ac caryophyllis, ad euacuandos humores, absumendosq. qui in capite destillant, à quibus, vt diximus antè, huius mali causa potissima dependet. Iuuat præterea & ipsum butyrum, necnon lardum, tories abluta, donec albescãt, fordesq. omnes deponant, conseruanda deinde in aqua rosacea, singulorum cum opus erit, omni ratione præscripta, ea quantitas Falconi danda, quanta ab eo commodè deglutiri possit. Mirabile præterea præsidium in hoc casu præstare conserimus, oleum amygdalarum dulcium in intestino pulli Gallinacei exhibitum. Si verò hæc omnia nihil iuuerint, neq. aluum irritauerint, aut soluerint (quod tamen, nisi cum prorsus immedicabile malum est, non accidere solet) vsus agarici gossipio inuoluti vehementer probatur. Sed si neq. hac ratione malum curare licet, ad cauterium tanquam extremum remedium cõfugiendũ, fronsq. intra oculos, & nares inurenda.

Sunt præterea quibus placet partem caudæ lateratæ duos digitos largam in fauces deglutientiam inferi, Falconemq. tamdiu loco quopiam obscuro detineri, donec deiciat, deinde laccapillũ sanguine Columbino mixtum exhiberi. Alij volunt sanguinem à collo detrahi, sed neutrum horum Carcano satis probatur, qui verissimè affirmat, se cum purgatione dicta, & cauterio eiusmodi multum sumper profecisse.

DE MORBIS VENTRICVLICVM cibum ore reieciunt.

30

Varij sunt morbi, quibus venter corripitur, quorum frequētissimus, ac maximo cum periculo consuetus est ille, cum Falco cibum stomacho continere nequit, verum assumptum inconcoctum reiecit, eadem ferè forma, qua assumpserat, vel quandoq. etiam corruptum ac nidorosum. Si alimentum reiecit penè crudum ac pristinam adhuc formam retinens, adeo nihil aut parum à ventriculi calore immutatum, si tamen nullum prauum odorem spiret, non est res tanti momenti. Id enim accidere potest quandoq. ob officuli frustum, quod inter deglutientũ transuersum in œsophago hæserit. Cuius rei, vt fias certior, aquam offerto, periculum facturus, num bibere velit, nec ne. Si biberit, certissimum sui indicium est mali. Sin potum respuerit, benè se habere significabit. Solet hoc mali genus oriri à nimia prauorũ humorũ in ventriculo genitorum copia. Si igitur, quem Falco reiecit, cibum, neq. odore, neq. colore prauo, aquamq. biberit, ventriculus calfaciendus, ac corroborandus erit puluere ex nuce myristica, ac caryophyllis, cum pauxillo moschi, quæ omnia gossipio inuoluta Falconi exhibeantur. Ipse interim pugno gestandus donec medicamentum in stomachum descenderit. Duabus verò, postquam reiecerit, horis, vtile erit cum pullis Columbaceis plumescentibus pascere, & aquam, si appetit exhibere. Multum enim ea ipsi profutura est. Ad hoc malum vitior aqua rosacea alterata puluere caryophyllorum, & moschi hoc pacto: %. aquæ rosacæ vnc ii. pulueris caryophyllorum scrup. ii. moschi odorati gr. medium. Huius vnc. f. Falconi danda, ipse verò in pugno retinendus, donec medicamentũ per aluũ excernat, quod stomachũ corroborabit, foetorem emendabit, eũq. expurgabit. Sed si, quod è ventriculo reieciatur corruptũ, prauè oleat, præter iã dicta alioquin efficacissima utiliter radice chelidonij, cuius cortex abradendus, donec tota rubicunda appareat. Hæc paucula & quæ duorum digitorum altitudinẽ non excedat, aqua maceranda, quæ ad instar lactis rebus multũ tepeat, & frequenter digito agitata, quò vim ac qualitatẽ radicis, quæ ta est fabæ magnitudo, Falconi in os immittẽda, digitisq. gula foris deprimẽda ad promouendũ descensũ eius ad venterculũ. Insuper & aquæ huius radicis ad minus vnũ cochlear in fauces eius insudẽdũ, cõpresso ac cõcluso dein rostro, ne rursus effluat. Post hæc pugno aliquãdiu gestandus erit, donec optimè in venterculũ & radix, & aqua descenderit, deinde cõto loco solitario collocandus, donec & radicẽ & aquã aluo reddat. Interiectis deinde duabus horis murẽ excoctatũ & adhuc à recenti cæde tepentẽ deuorandũ præbere utilissimum fuerit. Sed si huius fortè nõ fuerit copia, pullus Columbinus tenellus, quem terræ violenter illisum, quò sanguis grumescat, occideris, Falconi eius corde, & renibus adhuc tepescentibus obijciatur. Cumq. hoc modicum cibi concoxerit, denuò tantundem cibi, quantum prius, offerretur ex partibus alijs Columbini pulli: idq. quater aut quinquies eodem die, eoq. quo dictum est, modo iterabitur, si Falco est, si Sparuerius, bis tantummodò. Posterĩ diei mane turunda detur ex lino aut stappa, quam purgam

Cum cibum
retinere ne
quit.

Causa.

Cura.

Purgat.

purgam vulgò vocant, cui folia absynthij digitis minutis inuoluta sint. Deinde duabus, hæc rursus electa, hortis moderatè pullo Columbino ciba, vt vesperti denuò aliquid cibi offeras. Hac fere ratione Falconem sanitati restitui cõtingit, vt frequenti experientia apparuit. Quod si dicta remedia nihil profuerint, ac sæpius quam bis cibum assumptum vomitu reijciat, scire licet deploratam esse prius salutem, eoq. magis, si macilentus fuerit. Quoniam tamen satius esse anceps periculum tentare, quam nullum in malo medici dicunt, cuius spes omnis curandi amissa alioquin est, sæpe numero res ipsa docuit in extremis huiusmodi malis vtilissimum esse Falconem inebriari vino Cretico ad duo cochlearia in fauces immisso, atq. tunc in lectum aut mensam collocare, quia in pertica subsistere remulentus non potest. Ita quarto vnius horæ spacio imnotus iacens, si se incipiet recipere, & medicamentum exhibitum reijcere certissimum salutis recuperandæ indicium est, alias vero mortis. Verùm, vt monui, remedij hoc genus extremum ac vehemens non nisi in morbis extremis ac his, quibus conclamatum est, omnino adhiberi debet.

DE VERMIBVS FALCONVM.

*Causæ
Signa.*

EX debili ventriculi calore crassi ac crudi humores geniti, ac in intestina dilapsi vermium seu lumbricorũ generationi originem præbent. His laborare Falco cognoscitur, quando defes ac ociosus est, ac cum erigere pennas in dorso, caudamq. torquere conspicitur, & quando excrementa neq. pura, neq. alba, neq. ea qua solent, copia excernuntur, nec si quacunq. adhibita cura pinguescat. Hosce vermes necare oportet, aut puluere aloes hepaticæ electæ & lotæ, aut santonici, vulgo santolinæ aut semētinae, vel etiam agarici, partibus omnium æqualibus acceptis; vel puluere ex felle suillo seu porcino masculino in furno exiccato; aut deniq. hoc medicamento, sc. cornu cerui vsti, dictami albi, hieræ picræ simplicis ana drag. ii. aloes hepaticæ lauatae drag. iii. agarici, croci ana drag. i. omnia melle rosato excipiantur. Serueturq. hoc medicamentum ad vsũ, cuius, cum opus erit, ad vermes necandos Falconibus & Astoribus tantum dandum, quanta est fabæ magnitudo. Sparuerio verò ad grani cicercis magnitudinem tantummodo, & catapotij forma deglutendum. Quod cum assumpsit tantisper pugno gestandus est Falco, donec aluo id reijciat, deinde hora consueta cibo euchymo ac laudabili pasceendus. Ita enim vel prima vice certissimè sanabitur. Ad eosdem vermes & hoc medicamentũ valeret. dictami albi, aloes hepaticæ lotæ ana partes æquales, cubebæ, aut croci fila quatuor aut quinq. totidem buccellis exhibenda. Hoc remedio procul omni dubio aluus fluet, ipseq. sanabitur. Est enim longè efficacissimum, & vnicum præsidium aduersus vermes, tum præsertim cum caudam intorquere conspicitur,

Curatio.

DE PECVLIARI QVODAM Falconibus vermium genere, quem morbum accipitrarij Filandram vocant.

*Filandræ
morbus.**Ortus.**Signa.**Cura.*

Est verò & aliud vermium genus Falconibus infestum, Filandram vocant Accipitrarij. Genuina huius locus est non longè à renibus, iuxta quos membranæ cuidam tenui, & propriæ hi vermes inuoluti sunt. Sunt vero hi ipsi tenuissimi, ac instar fili graciles, longitudo dimidij cubiti, Falconibus admodum familiares, & propè proprij. Vnde facile inducor vt credam à generationis primordio illis eos connatos esse, etiam si non perpetuo infestent. Infestant autem potissimum macilentos. Obesibus ob alimentĩ abundantiam nullam molestiam exhibent, immo fortasse contrà iuuamentum adferunt. Cum igitur ab hisce vermibus excruciantur gracilescunt, extenuanturq. nonnunquam toto corpore exhorrescunt, & pennas dorsĩ surrigunt, cõcutiuntq. aliquãdo vocẽ emittũt. Hi enim vermes ob penuriã alimẽti, inuolutũ tentant perrodere, atq. ita ob acutũ partis sensũ, dolores punctorios excitant, dum perforata tunica alimẽtisibi pabulum student acquirere. Et accidit quandoq. cum non satis tẽpestiuè huic malo occurrat, vt adeo excedendo vicina perforent, vt tandem partes internas principales, atq. adeo cor ipsum erodant, vnde necessario mors subsequitur. Quinimo aliquando omnia interanea ita perforasse vidi sunt, vt per os exirent. Vt igitur huic malo medeamur, non interficiendi sunt cræces,

¹⁰ vermes, quod de cæteris solet fieri (putrefacti enim circa renes apostema generarent, quod in loco eiusmodi non stabulentur, ex quo interempti per alium externi possint) sed inebriandi sunt, sicq. ab affecto Falcone distrahendi. Huic rei accomodatissimum ac probatissimum remedium est, allium a suis corticibus seu membranis exacte purgatum, multisq. in locis ferro vel filo candente perforatum, deinde in oleo oliuarum ad minus tres dies maceratum, quo scilicet faciliè à Falcone deglutiri possit. Hoc remedio ita stupefcunt, ac torpent Filandræ, vt nullam molestiam aui exhibeant etiam per triginta, ac aliquando per quadraginta dies.

Allij viscō
tra Filan-
dras.

DE VARIIS SYMPTOMATIBVS, QUÆ vitio ventriculi accidere Falconi solent.

³⁰ **C**ontingit nonnūquam, vt ægrè cibus assumptus à Falcone in stomacho subsidat, quod hoc signo percipies, si hora matutina ingluuiè adhuc cibo cænx hesternæ onustam habere conspicies. Quod fieri solet, vel quia cibus adeo arefcit, indurefcitq. in stomacho vt nequeat descendere, vel quia non satis probè coquitur. Priori vitio sæpè occurrimus aqua, quanta vellet copia, ad bibendum data, pedibus etiam madefactis, necnon pertica, cui insistit, rigida. Quod si nihil iuuerit, digitis foris, intus etiam cerea candela parua, aut digito auriculari prolobum deorsum versus mouere, atq. ita cibi descensum in ventriculum procurare decet. Qui si imbecillis sit, ita vt ægrè admodum coquat, vtaris, præsertim Falconibus ægris, purgatione ex turunda bombycina, cui æquales portiones pulueris mumie præparatæ, caryophyllorum, nucis moscatæ immixtæ sint, inducendo turundam pauco lino aut stappa, quò promptius reijciatur. Hac arte plurimi curati sunt. Si ægrè coquit, & cibum fastidit, vtilissimum erit, antequam pascere voles, cibo eius semina nasturtij inuoluere. Verùm hoc hyberno tantum tempore faciendum. Hic cibus ita præparatus orexin restituet, & animæ fœtorem pellet, respirationem facilem reddet, auiq. alacritatem afferet. Est enim suprâ quàm dici possit, remedium præstantissimum. Facit etiam aliquando stomachi debilitas, vt tardius solito assumpta turunda ventriculū exoneret. Quare curandum, vt arte adhibita reijciat. Quam in rem idonea erit chelidonia radix eo modo præparata, vt suprâ exposuimus. Ad idem mirificè confert sinapi cum caryophyllo vni co, & momento aloes hepaticæ lotæ exhibitum.

Signa.

Cura.

DE MORBIS HEPATIS.

⁴⁰ **S**æpenumero cōtingit Falconibus, iecur incallescere, immò inflammari ob nimium motū, aut laborem, vt cum ex longinquis regionibus nauis aduehantur, aut dum in auario mutationis tempore frequenter corporis motatione, ac concussione irrequieti constiterunt, aut cum tintinnabulis, quàm par est, grauioribus onerati inter volandum nimium defatigantur. solet, & inflammatione corripitur hepar propter apostema, quod aut ob spinæ puncturam aut contusionem ab alia aue corpori insistentem ortum sit. Foris enim locus affectus faciliè sanat, quod humor sub cure contentus faciliè transpiret, & dissipetur. Intus verò ob sanguinis quilluc copiosius confluxit, extra vasa in grumos concreti, & tandem corrupti putredinem cōceptam apostema gigni contingit. Cognoscitur hoc malum, cum mœstus est, cū n. nec tempore consueto fæces, easq. prauiores accoloris excernit. Pars quoq. vropygio vicina vehementer pulsar instar arteriarum, similique febricitantis hominis pulsus sentitur, præterea excrementa instar atramenti nigricant. Hoc malum lethale est. Si itaque inflammatio aut intemperies calida hepatis à nimio motu ortum duxerit, faciliè curabitur, cibus refrigerantibus, liquidisq. (ita loquuntur accipitrarij) vt femore pulli Gallinacii, aut corde vitellino intinctis in aqua buglossæ, boraginis & similibus. Confert item cibus succo hyoscyami imbutus, aut lardum, quod abrafum sit, & mundatum à cute, multisq. aquis lauatum, ac aqua rosacea maceratū, sacchariq. candi polline obuolutum. Huius alimenti tanquam ad refrigerandum maximè proficui, frequentissimus tibi vsus esto. Vtile est & buryrum, & oleum oliuarum lotum, coq. quo sæpius diximus, modo, præparatum. Si verò mali origo sit vel à spinæ punctura, vel alterius auius scitu, morsuè, vtilissima erit mumia munda, ac pura, & in puluerem redacta, qua carnis frustula tempore pastus efferenda inuoluentur, quod ternis aut quaternis vicibus repetetur.

Signa.

Curatio.

Hæc

Hæc si Falco assumere detre&arit, vi cogendus, ac vi in fauces lana xylina inuoluta ingerenda. Sin inflammatio processit illiso corpore ad terram ad arborem, aut auem alteram, & rhabarbari electi scrup. i. hoc ipsū torreto in lamina ferrea cādēti, quousq. in puluerē redigi possit. Huius grana duo lino abducta maioribus rapacibus offerenda, minoribus verò medium eius suffecerit nempe granum vnum. Post duas verò ab excreto per aluum medicamento horas, cibandus (si obesus fuerit) femore pulli Gallinæ contusi, ac macerati in aqua quapiam refrigerante. Itaq. vicissim modò Rhabarbaro, modò mumia alternis diebus suis expurganda, quaternis aut quinque diebus continuis. Hac ratione certò sanabitur, nisi fortè è loco suo hepar dimotum fuerit, quod dignoscitur à duritie quadam, quæ in posteriore parte vropygio vicina perferitur, & ab excrementis, quæ colore luteo tinguntur. Quod malum nullam curationem admittit, ac breui Falconem ad exitium perducit.

DE PEDVM VITIIS.

Causæ.

Signa.

Nonnunquam in tumorem attolluntur Falconum pedes ob prauos humores, qui à reliquo corpore ad pedes vel lalos, vel alia quadam ratione debilitatos affluere ac decumbere consueuerunt, aliquando etiam propter nimiam eorundem molliem, aut ob ætatem prouectiorem, aut laborem nimium. Malum hoc oculis, necnon tactui subijcitur. Ingens etiam manu perferitur in parte calor. Sæpenumerò Falco vix in pedes præ doloris vehementia potest consistere. Huic malo omni cura ac studio obuiam eundum est, ne aut arthritide, aut alijs corripiatur morbis, vti sæpenumerò euenire solet, cum irreparabili auium damno. Oppor. tunum itaq. erit à principio mitigare dolorem, ac pedem refrigerare, sæpè inungendo albumine oui, aceto & aqua propè mixtis. Vel oleo oliuarum veterrimo, quale arte extrahi potest è vase aliquo, in quo multo tempore oleum conseruatum fuerit. Prætereà non solum tumori vtilissima est, sed & dolorem mirè lenit inunctio partis ex puluere acaciæ, terræ sigillatæ pari portione, nempe drachmis quatuor acceptis, quæ excipienda sunt aceto, albumine oui, aqua rosacea, & succo solatri, quod satis est. Felici etiam successu vti licet inunctione ex petroleo seu naphtha, oleo liliorum alborum, sanguine Columbi, ac seuo, acceptis omnium partibus & qualibus, quæ omnia simul igne incalcant. Hæc inunctione Falco à tumore pedis prorsum liberabitur, aut saltem resolutis tenuioribus humorum partibus, restabunt crassiores, quæ gypsi formam, ac consistentiam induent, quos quidem dextrè oportebit excindere cute pedis aperta, & postea eodem vnguento per dies aliquot pedem oblinire. Atq. hac ratione tumor omnis resoluetur. Mirabile quoq. præstat vsum ad pedum tumores, vel etià fracturas hoc ceratum, quod recipit gummi Arabici, Armeniaci, sagapeni ana drag. ii picis naualis, colophonæ ana vnciam i. f. pulueris mastichis dr. iiii. olei abietini, ceræ nouæ ana q. s. ad efformandum certum. gummi omnia aceto dissoluantur. Hoc ceratum in panno extendatur, ac pedi applicetur. Obseruandum verò, si tumor rimis quibusdam dehiscat, diligenter prius à sanie mundandum esse, & expurgandum, postea verò ceratum applicandum.

DE PODAGRA.

Podagra quid.

Aliquoties accidit, vt omnibus superius descriptis medicamentis adhibitis, nihilominus tamè à podagra immunes seruari non possint. Quæ quidè nihil aliud est, quàm tumor durus ac gypso similis, circa digitorum articulos, estq. malum maximi in rapacibus momenti. Impedit enim, quo minus prædam captare possint, & incurabile plerunque est, quicquid dicant alij. Sunt tamen, qui succo chelidonij, melle & aceto commixto pedes inungunt, idq. mirabili, vt dicunt, successu. Cuius, vt quis faciat periculum, liberum est.

DE LVXATO FEMORE, AC CRVRE.

CRus è propria sede dimoueri solet ob externam quampiam causam. Quare statim in suam sedem reponendum erit, ne si aliqua ob humorum affluxum oboriatur inflammatio, vel ad minimum tumor, ægrè postea in locum pristinum restituitur. Vbi igitur loco pristino reddideris, in eodem firmiter retinendum ac conseruandum est. Quod fiet, si Falco loco quopiam collocetur, vbi occasionem vibrandi alas, ac vehementius sese agitandi, non habeat. Fit & medicamentis, quæ vim habent exiccandi, & corroborandi articulum læsum; exempli gratia R. Stuppam lini, cui imponatur albumen oui cum olei rosati, terebintinæ, sanguinis draconis aloës ana dr. ij. Hæc omnia simul commixta cruri applicentur, ipsūq. fascia linea obuoluitur, quo melius natiuo suo situ contineri possit. Hac ratione decem diebus cōtinuis crus luxatum curandum erit, secundo quoque die medicamento innouato, ne stупpa nimium arcescat. Verum antequam crus medicetis, hortor, vt prius probè abluatur. Femur verò lauandum lotione aliquantum calidiore, ex decocto rosarum siccarum, absynthij, saluæ, cōsolidæ maioris, camomillæ, rosmarini, & vino. Hæc enim corroborant, ac calefaciunt neruos, & exiccant, si qui ob dolorem ad locum affectum humores affluerunt.

Medicamēta vim exiccandi habentia.

DE CRVRE, AC FEMORE FRACTO.

SI fortè vel femur, vel crus rumpatur, seu frangatur, vti sæpè Falconi cum Anate dimicanti contingit, confestim ossa in pristinum situm reponenda erunt, ac de tonsis prius circa locum plumis, hoc emplastrum cruri applicandum, quod recipit boli armeni, aloës hepaticæ optimæ, sanguinis draconis ana dr. j. f. oleorū anethini, rosati, abietini ana dr. ij. albuminis oui, mucilaginis, sennæ græci, radicū althææ ana q. s. Formetur emplastrum secundum artem. Hoc emplastro teniæ illitæ ad locum affectum applicentur, fascioliq. lineis angustis, quæ & partem, & emplastrum contineant, vinciantur. His demum ferulæ quædam tenues tela molli obducatæ, ne offendant, circumponendæ in partis affectæ ambitu, vt crus effractum in natiuo suo situ stabiliant. Hoc pacto trigenos dies continuos crus deuinctum permaneat. Elapsis tamen primis quindenis diebus, mutari, ac recens emplastrū imponi poterit vtiliter. Denique non ab re fuerit, tribus, aut quatuor diebus, vt ablutione suprā descripta, ad corroborandū & ferruminandū membrum ægrum. Toto curationis tempore loco calido detineandus erit Falco, maxime si hyems fuerit. Optimum etiam fuerit eum ab initio expurgare, aut aloë lota aut agaricō trochiscato, idque ne aliqua in parte oboriatur inflammatio. Nutriendus cibus eucharismis, & qui faciliè nutriunt.

Emplastro vsus ad fractū cruris. Ferularū vsus. Cibus qua libus nutriendus.

DE VVLNERIBVS.

PRæter ea, quæ enumerata sunt mala, contingit etiam vulnera aliquando rapacibus infligi, ut Falconi ab Ardea, aut alia de causa. Vulnera hæc uel sunt simplicia, ut in cute ac carne sola, uel cōposita, vt cum punctura, aut sectione nerui. Simplicia nullius, aut pauci admodum sunt, momenti, & faciliè coalescunt, vel succo origani, vel lotionē facta ex mastichis, & aloës, thuris ana dr. ij. perforata, pimpinellæ, consolidæ, saluæ ana m. f. omphacij noui, & clari lib. vi. Omnia in vas bene vitreatum infusa, & probè obturata olla decoquantur, donec omphacij duæ partes absumptræ fuerint: postea omnia fortiter exprimantur, ac colentur. Colaturæ addatur pulueris myrti unc. i. Est & hoc medicamentum nobilissimum, quod Rec. aloës, myrrhæ, thuris, sanguinis draconis ana dr. i. cocci baphici scr. i. Omnia in puluerem cōtrita, maceranda sunt in aquæ vitæ unc. ii. horas duodecim; postea expressum fortiter, ac cōlatum in vsum seruetur, qui quidem est in vulneribus capitis, ac dorsi, necnon articulo-rum humeri. Verum nulla ratione in vulneribus capitis oleo rosato vti conceditur.

Medicamēta que adhibenda.

Si cutis femoris vulnerata, lacerata, aut corrosa fuerit, ita vt caligis illum induere opus sit, faciliè curabitur folijs saluæ siccis & in puluerem reductis, aut puluere absynthij, aut mastichis abluto prius loco, quem polline hoc aspergere voles, & vino albo. Si verò vulnus cum læsione nerui fuerit coniunctum, maioris erit momenti, ac curatu difficilius. So-

Qq lent

lent huiusmodi vulnera intensum dolorem adferre, quem plerumque inflammatio excipit. In quo casu optimum erit vti terebinthina, & calidam parti admouere. Sed quæ locum affectum vestiant plura prius abradenda, ipseque locus abluendus hac lotionē, quæ recipit aluminis pertrai de j. rosarum siccatum, corticum granatorum, absynthij ana parum, vini albi q. s. Coquantur donec media vini portio absumatur. Impediet hæc lotio, ne apostema in parte oriatur, robore ipsi addito, repulsiq. qui ad eam concurrere solent humoribus.

DE PEDICVLIS.

Pediculi atque cimices propria cutis mala sunt, potissimum verò alarum, capitis, & vropigij. In his enim magis quam in reliquis corporis partibus generari solent. Ab his liberari possunt Falcones hyberno quidem tempore hoc medicamine, Recip. piperis dr. ij. aquæ tepidæ lib. j. vel q. s. Hæc accuratè permixtis Falco immergendus, cutisq. præsertim loci affecti diligenter abluenda, atque abstergenda est. Postea verò in loco aprico, & tergo Soli obuerso, in pertica collocandus, vbi virgulto palmum longo, in cuius extremo momentum ceræ rubræ, aut viridis affixeris, è cutis profunditate ad pæanarum superficiem adprent, pediculos partim nempe ceræ illi tenaci adhæsurus auferes, partim verò sponte sua decidere fines, quod fiet antequam Falco probè siccatus sole fuerit. Quare huic lotioni dies eligendus est serenus, quo Solis æstus sit vehemens, neque venti illi spirent. Sin calor illo die medicus fuerit, foco moderato erit adhibendus, hac cautela, ne parte anteriore, nempe gula igni obuerratur. Solet enim hæc plus iusto ad ignem calefcens mortem certam ipsi adferre. Aestate verò vsus opportunus erit auripigmenti in puluerem tenuissimum redacti, qui digitis infernè & supernè erit inspergendus pennis, præsertim locis affectis cauendo tamen, ne quid in oculis incidat, & ne aqua madefiat Falco, quod quidam cum auis exitio fecerunt. Humectatus enim pulvis pennas rodit. Quidam folia menthæ in aqua decoquunt ad tertię partis consumptionem, qua tepida Falconem proluunt.

MEDICAMENTA AD PLVRIMOS Falconum morbos.

*Mumia
vfu.*

Mumia magnum semper in Falconum ægreditudinibus vsu præbet, ideoque eius præparandi modum hic apponemus, qui talis est, Recip. nuces myristicas num. iv. caryophyllorum, Zinziberis, cinamomi ana vn. s. croci dr. j. Omnia in puluerem minutissimum terantur, bulliant in vase optimè vitreato cum vini cretici optimi cyathis duobus ad tertias. Post hæc cape mumia in puluerem redactæ vn. iij. vel iv. quæ linteo inuoluta in vase, quo decoctum ebullit, suspendatur, ne fundum contingat, sed medium ollæ locum occupet. Rursus omnia simul coquantur, donec tertia totius portio fuerit igne absumpta. Amoto dehinc vase, mumia in eodem quatuor, aut quinque horis relinquenda est appensa, ita vt vis pulueris mumiam probè penetrare possit, ac peruadere. Quæ postmodum ita linteo illigata conseruanda est loco opaco, donec vtendi tempus fuerit.

Medicamentum ventriculo debiliori vtilissimū, recipit theriacæ, hierapicræ, cassiæ lignæ, caryophyllorum, cinamomi, aloes, galangæ, agarici optimi, succi rosarum, confectionis Hammech, diacatholici, benedictæ laxatiuæ ana scr. i. rhubarbari electi, mumia mundatæ an. scr. ij. nucus moscatæ dr. ij. Omnia contendantur, ac melle rosato excipiantur, formeturque massa, cuius cum opus erit, detur ad pondus fabæ dimidiæ ad summum, maiori præsertim rapacium generi, vt Falconibus, & Astoribus, minoribus verò paulò minore quâtitate. In debilitate ventriculi aliud medicamentum: quod recipit croci, agarici, cubebæ, absynthij, rutæ, caryophyllorum, cinamomi, aloes, ana scr. ij. nucus moscatas nu. ij. mumia electa, rhubarbari electi an. dr. j. s. medullæ bouinæ, vitulinæ ana q. s. misce in puluerem redige ad formandam massam. Exhibe de ea fabæ magnitudine. Superius medicamentum, etsi hoc valentius sit, tamen si auis macra erit, tum excrementa reddat nigra, huius vsus probabilior est.

DENOMINATA.

Pud^a Homerum φαλκς nomen viri est.

Φαλκονιδά item mulieris nomen apud Suidam.

Falconiæ, vxoris Adelphi proconsulis Romani, centones extant, hoc est poema ex diuersis Virgilij versibus, & hemistichijs confarctatum, cōtinens descriptionem vtriusque testamenti.

b Flavius Vopiscus meminit Falconij Probi proconsulis Asiae.

Insulæ Falconensis meminit Paulus Diaconus, in ea Gallum Imp. à Constantio interemptū scribens. In mari Mediterraneo alicubi ea esse videtur. Circa Pellam Histriae occisum tra-

dit Marcellinus. Falconis item nomen saxo cuidam impositum prope Deidonum Scotiae hac nostra ætate cernitur, vt refert c Io. Leslæus Scorus. Est autem saxum illud insignis Scotorum contra D a nos victoriæ monumentum æternum.

a Iliad. e.

Φαλκς.

vir.

Φαλκονιδά

mulier

Phalconia

b In vita

Aurelij.

Falconius

Probus.

Falconen

sis Insula

lib 5. de

reb. ge. it.

Scotia.

A V G V R I A.

Falcones olim, si apparuissent, spem certam maximi boni faciebant, quibusuis superstitionis gentibus. Hinc apparet, quod non inconsultò Samnites urbem Capuam conspecto Falcone condiderint.

M O R A L I A.

Falco, aliæque id genus aues rapaces, quoad viuunt, magno in honore, & delicijs educantur, sed mortuæ, ut potè nullius vsus, in sterquiliniū extra ædes proijciuntur. Contra verò Perdices dum viuunt, miris modis afflictas quibus persequitur, mortuas verò etiam Principes & Reges honore suæ mensæ dignantur, locumque ipsis inter prima fercula, tribuunt. Simili ratione contingit eis, qui in hac vita prospero rerum successu vsi, ac elati, hoc ipso à quibusdam hominibus honore afficiuntur, quod cæteros deprædentur, & quod maiores prædones sunt, hoc magis illustres, ac gloriosi reputantur. Simulatq. verò ex hac vita migrarunt, à summo illo & æquissimo iudice, ac patre familias, tanquā quisquiliæ, ac inutilia Ecclesiæ purgamenta, in inferorum sterquiliniū in æternum cruciandi decurbantur. Alij è cōtrario innocentis, miseri plerunq. & infortunati, qui in hac vita varijs torquentur calamitatibus, & quæ vitæ probitate, morumq. sanctitate Deo summo creatori placere student, ludibrio, ac contemptui prauis hoibus habiti, vita cum morte commutata ad mensam cum magna Angelorū exultatione, summi cælorum Principis ceu epulæ gratæ offeruntur, ut potè cuius deliciæ sunt esse cum filijs hominū, quos & ipse è contra visu suæ immensæ claritatis pascēs, gloria & honore coronat, Angelisq. pares facit, iuxta illud a Abrahami, diutem Epulonem ita alloquentis: *Fili recordare, quia recepsi bona in vita tua, & Lazarus similiter mala nunc autē hic consolatur, tu verò cruciaris.*

Diuites.

Falconib.

cōparati

Pauperes

Perdici.

cōparati.

a Luc. 16.

Quemadmodum Falco prædam, quam altum acra petere cōspexerit, non rectè insequitur, immò declinans volatū, eam vel vidisse se, vel curare dissimulans, statim tamen ex improviso, citato volatu in altum conscendit, magnosq. impetu eam adoritur, & capit. Ita perturbationes quasdam aliquando statui nostro aduersari visas, dum eas sentimus, non multò post maximam nobis attulisse vtilitatem, ac commodum cognoscimus.

Quemadmodum Falco, qui Aquilonis inhabitat climata, in prædam citò ruit, antequam notis superuenientis impediatur tenebris. Sic Diabolus necis humanæ, ac perditionis audis, tempore Antichristi, omnem nostrum conatum in hominum exitium adhibebit, prædandi facultatem, simul cum præda, breui sibi creptam iri probè callens.

Animi p-

turbatio-

nes Falco

ni cōpara

te.

Diabolus

falconi as

similatus

Vlysis Aldrouandi

A P O L O G I.

Q Vidam Neutericorum satis doctus de duobus Falconibus, & Pica huiusmodi condidit epigramma:

*Falcones inter sublimis in aere Pica
Dum volat, & cantu prouocat vna duos.
Illi ira accensi quasiunt clangoribus alas,
Atque hostem curuis unguibus ambo petunt.
Sed spe dum nimia, nimiaq. cupidine cadis
Ardent, & neuter prae cauet ipse sibi:
Mutua colidunt alterno corpora nisu,
Atque alter moritur vulnere in alterius.
Pica superstes abit, sed mox dum colligit alas,
Et velut ex ceruo funere rapta fugit:
Ecce eadem à canibus misera rapina voratur,
Et fato occumbens deteriore perit.*

Finis Libri Sexti.

